

RIGSADVOKATEN

November 2009
J.nr. RA-2009-709-0021

**Gennemgang af Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager
og forslag til forhøjelse af bøder for overtrædelse af færdselsloven**

1. Indledning

Bødefastsættelsen på færdselsområdet er i høj grad baseret på standardbødetakster. Baggrunden for den standardiserede bødefastsættelse er bl.a., at der er tale om et meget betydeligt antal ensartede sager, hvor personlige forhold normalt ikke tillægges betydning ved strafudmålingen.

Til illustration heraf kan det oplyses, at der i 2008 blev registreret 443.319 sigtelser for overtrædelse af færdselsloven. Overtrædelser af færdselsloven udgør således langt den største del af det samlede antal sigtelser for overtrædelse af særlovgivningen, som i 2008 udgjorde i alt 599.515.¹

I Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager er der fastsat nærmere retningslinjer for anklagemyndighedens strafpåstande i sager om overtrædelse af færdselsloven.

Den seneste gennemgående revision af bødefastsættelsen på færdselsområdet skete efter vedtagelsen af lov nr. 475 af 31. maj 2000 om ændring af færdselsloven (Bødefastsættelse), hvor færdselslovens § 118 a blev indsat. Ved lovændringen indførtes en minimumsgrænse på 500 kr. for bøder for overtrædelser af færdselsloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf, idet minimumsgrænsen for personer med særlig lav indtægt dog blev fastsat til 300 kr. Der blev endvidere indført en bestemmelse om, at bøder som hovedregel skal udmåles til beløb, der er delelige med 500 kr., og et princip om absolut kumulation (sammenlægning) ved flere overtrædelser af færdselslovgivningen.

Efter lovændringen gennemgik Rigsadvokaten bødetaksterne ved overtrædelser af færdselsloven og forhøjede bøderne i overensstemmelse med principperne i den nævnte lov.

Siden revisionen i 2000 er der i flere tilfælde sket forhøjelse af bøderne for visse overtrædelser af færdselsloven, som er gennemført i forbindelse med ændringer af færdselsloven.

En stor del af bødetaksterne for overtrædelse af færdselsloven er dog ikke ændret siden 2000, og set i forhold til løn- og prisudviklingen er det Rigsadvokatens opfattelse, at flere af de fastsatte bøder på grund af deres ringe størrelse og set i lyset af overtrædelsens karakter næppe kan antages at have nogen præventiv effekt af betydning. Hertil kommer, at der kan være grundlag for særlig forhøjelse af bøderne for visse trafikfarlige overtrædelser mv. Endelig kan der som følge af tidligere gennemførte

¹ Opgørelse fra Rigspolitiet pr. 1. september 2009

skærpelser af enkelte bødestraffe på området være behov for justering af andre bødetakster, således at der er indbyrdes overensstemmelse mellem størrelserne af bøderne for de enkelte overtrædelser.

På denne baggrund har rigsadvokaturen efter aftale med Justitsministeriet i denne redegørelse foretaget en gennemgang af bødetaksterne i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 med henblik på at vurdere, i hvilket omfang der kan være grundlag for at forhøje de gældende bødetakster for overtrædelser af færdselsloven. Det er hensigten, at redegørelsen skal danne grundlag for Justitsministeriets videre overvejelser om eventuelle forhøjelser af bøderne i forbindelse med en kommende ændring af færdselsloven.

Redegørelsen indeholder følgende afsnit, idet det bemærkes, at Rigsadvokatens forslag er sammenfattet i afsnit 5:

2. Færdselslovens regler om straf

2.1. Gældende regler

2.2. Ændringer af færdselslovens straffebestemmelser efter revisionen af bødekataloget i 2000

2.2.1. Indledning

2.2.2. Lov nr. 432 af 10. juni 2003 om ændring af færdselsloven

2.2.3. Lov nr. 267 af 21. april 2004 om ændring af færdselsloven

2.2.4. Lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven

2.2.5. Lov nr. 557 af 24. juni 2005 om ændring af færdselsloven og pasloven

2.2.6. Lov nr. 524 af 6. juni 2007 om ændring af færdselsloven

2.2.7. Lov nr. 491 af 17. juni 2008 om ændring af færdselsloven

2.2.8. Lov nr. 498 af 17. juni 2008 om ændring af færdselsloven og straffeloven

2.2.9. Lov nr. 347 af 6. maj 2009 om ændring af færdselsloven

3. Straffastsættelsen på færdselsområdet

3.1. Indledning

3.2. Taksterne i bødekataloget

3.3. Forhøjelsesgrunde

3.4. Nedsættelsesgrunde

3.4.1 Unge under 18 år

3.4.2. Andre personer med særlig lav indtægt

3.4.3. Særlige tilfælde

3.5. Bødefastsættelse ved flere overtrædelser (absolut kumulation)

3.6. Gentagelsesvirkning

4. Rigsadvokatens overvejelser om revision af bøderne på færdselsområdet

4.1. Indledning

4.2. Minimumsbøde

4.3. Særlige forhøjelser afhængig af trafikanttype

4.3.1. Indledning

4.3.2. Overtrædelser begået af gående, ridende og cyklister

4.3.3. Overtrædelser begået med knallert

4.3.4. Overtrædelser hovedsageligt vedrørende tunge køretøjer

- 4.3.4.1. Indledning
- 4.3.4.2. Køretøjers største bredde, længde, højde, vægt og akseltryk (dimensionsbekendtgørelsen)
- 4.3.4.3. Særtransport
- 4.3.4.4. Køre- og hviletid
- 4.4. Særlig forhøjelse ved overtrædelser omfattet af klippekortordningen
- 4.5. Særlig forhøjelse ved overtrædelser, der medfører frakendelse af førerretten eller kørselsforbud
- 4.6. Andre særlige forhøjelser på grund af trafikfarlighed mv.
 - 4.6.1. Indledning
 - 4.6.2. Manglende efterkommelse af anvisninger mv., færdselslovens § 4, stk. 1 og 2
 - 4.6.3. Håndholdt mobiltelefon, § 55 a
 - 4.6.4. Overladelse af føringen til en person, der ikke lovligt kan føre køretøjet, færdselslovens § 65, stk. 2, og § 54, stk. 4
 - 4.6.5. Anvendelse af sikkerhedssele, færdselslovens § 80, stk. 1
 - 4.6.6. Anvendelse af styrthjelm, færdselslovens § 81, stk. 1
- 4.7. Hastighedsbøder
 - 4.7.1. Indledning
 - 4.7.2. De gældende bødetakster
 - 4.7.3. Forslag til nye bødetakster
- 4.8. Øvrige generelle forhøjelser
- 5. Sammenfatning af Rigsadvokatens forslag
- Bilag 1 Oversigt over bøder i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager, der efter forslaget vil overstige minimumsbøden
- Bilag 2 Forslag til nye bødetakster ved hastighedsovertrædelser

2. Færdselslovens regler om straf

2.1. Færdselslovens nugældende bestemmelser om straf

Færdselslovens bestemmelser om straf findes i færdselslovens §§ 117 – 118, der har følgende ordlyd:

”§ 117. Spirituskørsel med motorkøretøj, stor knallert, traktor eller motorredskab og overtrædelse af § 54, stk. 1 eller 2, straffes med bøde, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Straffen efter stk. 1 kan stige til fængsel indtil 1 år og 6 måneder, hvis

1) alkoholkoncentrationen i blodet under eller efter kørslen har oversteget 2,00 promille eller alkoholkoncentrationen i udåndingsluften under eller efter kørslen har oversteget 1,00 mg pr. liter luft,

2) føreren under særdeles skærpende omstændigheder har overtrådt § 54, stk. 2,

3) føreren findes skyldig i flere tilfælde af spirituskørsel eller overtrædelse af § 54, stk. 1 eller 2,

4) føreren tidligere er frakendt førerretten betinget som følge af spirituskørsel eller overtrædelse af § 54, stk. 1 eller 2, og det nye forhold er begået inden 3 år efter, at den tidligere afgørelse blev endelig,

5) føreren tidligere er pålagt kørselsforbud efter § 127 som følge af spirituskørsel eller overtrædelse af § 54, stk. 1 eller 2, og det nye forhold er begået inden 3 år efter, at afgørelsen om kørselsforbuddet blev endelig,

6) føreren tidligere er frakendt førerretten ubetinget som følge af spirituskørsel eller overtrædelse af § 54, stk. 1 eller 2, og det nye forhold er begået inden 5 år efter udløbet af frakendelsestiden,

7) spirituskørslen eller overtrædelsen af § 54, stk. 1 eller 2, er foregået ved uberettiget brug af et motorkøretøj, en stor knallert, en traktor eller et motorredskab, jf. straffelovens § 293, stk. 1, og § 293 a, eller

8) føreren findes skyldig i forhold, der er omfattet af § 125, stk. 1, nr. 1 og 3-5, eller § 126, stk. 1, nr. 3.

§ 117 a. Den, som fører motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, til trods for at retten til at være eller blive fører af et sådant køretøj er frataget den pågældende ubetinget, straffes med bøde, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Straffen efter stk. 1 kan stige til fængsel indtil 1 år og 6 måneder, hvis føreren

1) findes skyldig i flere tilfælde af kørsel i frakendelsestiden eller

2) tidligere er straffet for kørsel i frakendelsestiden.

§ 117 b. Bøder idømt efter § 117, stk. 1, udmåles under hensyntagen til den pågældendes indtægtsforhold på gerningstidspunktet. Ved udmåling af bøder for spirituskørsel skal der endvidere tages hensyn til alkoholkoncentrationen i blodet eller i udåndingsluften under eller efter kørslen.

Stk. 2. Bøder idømt efter § 117 a, stk. 1, udmåles under hensyntagen til den pågældendes indtægtsforhold på gerningstidspunktet. Det samme gælder bøder, der i medfør af straffelovens § 58 idømmes i forbindelse med betinget fængselsstraf fastsat efter § 117, stk. 2, eller § 117 a, stk. 2.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 kan fraviges, når særlige grunde taler derfor.

§ 117 c. Spirituskørsel med lille knallert straffes med bøde. Er den pågældende tidligere dømt for spirituskørsel, kan straffen dog stige til fængsel indtil 1 år.

§ 117 d. Overtrædelse af § 9, stk. 2, nr. 1, straffes med fængsel indtil 1 år, under formildende omstændigheder dog med bøde.

Stk. 2. Overtrædelse af § 56, stk. 1, § 62, stk. 1, og § 63 a straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 1 år. Ved udmåling af bøde for overtrædelse af § 56, stk. 1, og § 63 a tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel. Er overtrædelsen af § 56, stk. 1, begået under kørsel med et køretøj omfattet af § 43, stk. 1 eller 2, udmåles en skærpet bøde.

§ 118. Med bøde, jf. dog stk. 6, straffes den, der:

1) overtræder § 3, stk. 1 og 2, §§ 4-8, § 9, stk. 1 og stk. 2, nr. 2-6, § 10, § 12, §§ 14-52, § 54, stk. 3-5, § 55 a, stk. 1, § 60, stk. 5, § 60 a, stk. 5, § 62, stk. 2 og 3, §§ 63-65, § 67, § 70, stk. 1 og 2, § 72, §§ 74-75, §§ 80-81, § 82, § 83 a, § 84, stk. 2, §§ 86-88, §§ 97-99 og § 105,

2) tilsidesætter vilkår for en tilladelse i henhold til loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven eller

3) undlader at efterkomme forbud eller påbud, der er meddelt i henhold til loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven.

Stk. 2. Ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af § 4, stk. 1, § 5, § 9, stk. 1 og stk. 2, nr. 2-6, § 14, stk. 1 og 2, § 15, stk. 1-4, § 16, § 17, stk. 1, §§ 18-29, §§ 31-36, § 37, stk. 4, § 41, §§ 44-49, § 50, stk. 2 og 3, §§ 51 og 52, § 54, stk. 3-5, § 62, stk. 3, § 63, stk. 1 og 2, § 64, § 67, § 70, stk. 1 og 2, §§ 80-81, § 82, § 83 a, § 84, stk. 2, og §§ 87 og 88 udmåles en skærpet bøde. Der udmåles ligeledes en skærpet bøde ved overtrædelse af § 65, når overtrædelsen vedrører et køretøj omfattet af § 43, stk. 1 eller 2.

Stk. 3. Ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af §§ 42 og 43 skal der tages hensyn til den generelle risikoforøgelse, som den pågældende hastighedsovertrædelse medfører. Ved hastighedsovertrædelser på motorveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen eller derover udmåles en skærpet bøde. Der udmåles ligeledes en skærpet bøde ved hastighedsovertrædelser begået ved kørsel med

1) biler med tilladt totalvægt på ikke over 3.500 kg med tilkoblet påhængsvogn, sættevogn eller registreringspligtigt påhængsredskab, herunder campingvogn,

2) lastbiler, hvis tilladte totalvægt overstiger 3.500 kg,

3) busser, hvis tilladte totalvægt overstiger 3.500 kg,

4) vognvogt bestående af de under nr. 2 og 3 nævnte køretøjer og registreringspligtige påhængskøretøjer,

5) ledbusser eller

6) motorcykel med tilkoblet påhængsvogn eller registreringspligtigt påhængsredskab.

Stk. 4. Ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af §§ 42 og 43, jf. stk. 3, skal det tillige indgå som en skærpende omstændighed, hvis hastigheden har udgjort 140 km i timen eller derover.

Stk. 5. Ved fastsættelse af bøder for overtrædelse af §§ 42 og 43, jf. stk. 3, udmåles en særlig skærpet bøde ved hastighedsovertrædelser på andre veje end motorveje, hvis hastighedsoverskridelsen er på 30 pct. eller derover.

Stk. 6. Straf efter stk. 1 kan under de i § 126, stk. 1, nr. 5, nævnte omstændigheder stige til fængsel indtil 1 år.

Stk. 7. Overtrædelse af de i § 121, stk. 1, nr. 1-8, nævnte bestemmelser og forbud straffes dog kun, såfremt standsningen eller parkeringen har været til fare for andre eller unødigt voldt ulempe for færdslen.

Stk. 8. I forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne. Der kan endvidere fastsættes straf af bøde eller fængsel indtil 4 måneder for overtrædelse af bestemmelser i de forordninger, der er nævnt i § 86 a, stk. 1, og for overtrædelse af bestemmelser i forskrifter, der er udstedt i medfør af § 86 a, stk. 1. I forskrifter, der udstedes i medfør af § 68, kan der fastsættes bestemmelser om udmåling af en skærpet bøde for overtrædelse af regler om hastighedsbegrænsere. I forskrifter, der udstedes i medfør af § 70 a, kan der fastsættes bestemmelser om udmåling af en skærpet bøde for kørsel med modulvognvogt på strækninger, hvor dette ikke er tilladt. Tilsvarende gælder for forskrifter, der udstedes i medfør af § 85 for overtrædelse af regler om køretøjers største tilladte totalvægt, når overtrædelsen er sket under kørsel med et køretøj med en tilladt totalvægt på over 3.500 kg. For overtrædelse af køre- og hviletidsregler, der er omfattet af 2. pkt., kan der fastsættes bestemmelser om udmåling af en skærpet bøde.

Stk. 9. For overtrædelse af forskrifter udstedt i medfør af § 85, stk. 1, kan der pålægges ejeren eller brugeren af køretøjet bødeansvar, selv om overtrædelsen ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. Tilsvarende gælder for overtrædelse af bestemmelser i de forordninger, der er nævnt i § 86 a, stk. 1, og for overtrædelse af bestemmelser i forskrifter, der er udstedt i medfør af § 86 a, stk. 1. For bødeansvaret fastsættes ingen forvandlingsstraf.

Stk. 10. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 118 a. Bøder for overtrædelse af denne lov og for overtrædelse af forskrifter, der udstedes i medfør af loven, udmåles til beløb, der er delelige med 500 kr., jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Bøder til personer med særlig lav indtægt kan udmåles til beløb, der ikke er delelige med 500 kr. Sådanne bøder kan dog ikke fastsættes til beløb under 300 kr.

Stk. 3. Har nogen ved én eller flere handlinger begået flere overtrædelser af denne lov eller forskrifter fastsat i medfør heraf, og medfører overtrædelserne idømmelse af bøde, sammenlægges bødestraffen for hver overtrædelse. Har nogen ved én eller flere handlinger overtrådt denne lov eller forskrifter udstedt i medfør af denne lov og én eller flere andre love, og medfører overtrædelserne idømmelse af bøde, sammenlægges bødestraffen for hver overtrædelse af denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf og bødestraffen for overtrædelsen af den eller de andre love.

Stk. 4. Har nogen ved én eller flere handlinger begået flere overtrædelser af denne lov eller forskrifter fastsat i medfør heraf, og medfører én af overtrædelserne idømmelse af frihedsstraf, mens en anden medfører idømmelse af bøde, idømmer retten en bøde ved siden af frihedsstraffen. Det samme gælder, såfremt nogen ved én eller flere handlinger har overtrådt denne lov eller forskrifter udstedt i medfør af denne lov og én eller flere andre love og overtrædelsen af denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf medfører bødestraf og overtrædelsen af den eller de andre love medfører frihedsstraf.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 3 og 4 kan fraviges, når særlige grunde taler herfor.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 finder tilsvarende anvendelse ved overtrædelse af bestemmelser i de forordninger, der er nævnt i § 86 a, stk. 1, og for overtrædelse af bestemmelser i forskrifter, der er udstedt i medfør af § 86 a, stk. 1.”

2.2. Ændringer af færdselslovens straffbestemmelser efter revisionen af bødekataloget i 2000

2.2.1 Indledning

Bestemmelserne i §§ 117 og 118 er ændret flere gange siden den seneste revision af bødetaksterne i 2000. I det følgende omtales nogle af de lovændringer, der blandt andet har omhandlet bødefastsættelsen, og som derfor må tages i betragtning ved overvejelserne om justering af bødetaksterne for overtrædelse af færdselsloven.

2.2.2. Lov nr. 432 af 10. juni 2003 om ændring af færdselsloven

Ved lov nr. 432 af 10. juni 2003 om ændring af færdselsloven (Motorvejshastighed, skærpede håndhævelse af hastighedsgrænserne og andre initiativer til forbedring af færdselssikkerheden) blev bl.a. bødeniveauet ved hastighedsovertrædelser med 140 km i timen eller derover markant forhøjet. Der blev i den forbindelse indsat en bestemmelse i færdselslovens § 118 som et nyt stk. 4, hvorefter det ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af bestemmelserne i færdselslovens § 42 og 43 tillige skal indgå som en skærpende omstændighed, hvis hastigheden har udgjort 140 km i timen eller derover.

Forhøjelsen blev gennemført ved et særligt højhastighedstillæg, hvis størrelse afhænger af hastighedsoverskridelsen. Bødetaksterne i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager er fastsat i overensstemmelse med de i loven og dens forarbejder angivne retningslinjer.

2.2.3. Lov nr. 267 af 21. april 2004 om ændring af færdselsloven

Ved lov nr. 267 af 21. april 2004 om ændring af færdselsloven (Klippekortsystem, skærpede sanktioner ved hastighedsovertrædelser mv.) blev bl.a. bødeniveauet for hastighedsoverskridelser med 30 pct. eller derover på andre veje end motorveje skærpet. Dette skete ved indsættelse af en ny bestemmelse i færdselslovens § 118, stk. 5.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at de eksisterende bødetakster for grovere hastigheds- overtrædelser i byer og på landeveje generelt skulle forhøjes. Dette skete ved en forhøjelse på 500 kr. pr. bødesats for hastighedsoverskridelser på 30 pct. eller derover.

Bødetaksterne i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager er fastsat i overensstemmelse med de i loven og dens forarbejder angivne retningslinjer.

2.2.4. Lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven

Ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel mv.) blev der gennemført en forenkling og en skærpelse af sanktionsniveauet i sager om spirituskørsel. Ved lovændringen blev begrebet promillekørsel afskaffet, således at enhver overtræ-

delse af færdselslovens forbud mod at føre motordrevet køretøj efter indtagelse af alkohol fremover skulle betegnes spirituskørsel.

I bemærkningerne til lovforslaget er der angivet vejledende strafpositioner for fastsættelsen af straffen i sager om spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden.

Det fremgår f.eks. af bemærkningerne, at bøden i førstegangstilfælde af spirituskørsel skal fastsættes til et beløb svarende til en måneds nettoløn gange promillens størrelse. I gentagelsestilfælde og ved kørsel med en alkoholpromille på over 2,00 skal der fastsættes en frihedsstraf.

Det blev samtidig forudsat, at den hidtil gældende minimumsbøde for personer, der er uden indtægt, skulle forhøjes fra 1.000 kr. til 1.500 kr., mens minimumsbøden for en ægtefælle uden væsentlig egen indtægt skulle forhøjes fra 2.000 kr. til 3.000 kr.

Ved lovforslaget blev der ligeledes forudsat en skærpelse af bøden for spirituskørsel begået under kørsel med en lille knallert. Bøden er herefter 2.000 kr. i førstegangstilfælde af spirituskørsel, og 4.000 kr. i andengangstilfælde. I tredjegangstilfælde og senere tilfælde fastsættes en frihedsstraf.

Ved lovændringen blev der endvidere indsat en ny bestemmelse i færdselslovens § 117 a, om straffen for kørsel i frakendelsestiden. Den nye bestemmelse erstattede den tidligere bestemmelse i færdselslovens § 117, stk. 6. Straffen for en enkelt kørsel i frakendelsestiden i et førstegangstilfælde skal efter lovbemærkningerne fortsat være en bøde svarende til en måneds nettoløn. I gentagelsestilfælde eller ved flere kørsler til samtidig pådømmelse fastsættes en frihedsstraf.

De gældende sanktioner for overtrædelse af bestemmelserne om spirituskørsel mv. er fastsat i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager i overensstemmelse med de i lovforslaget angivne retningslinjer.

2.2.5. Lov nr. 557 af 24. juni 2005 om ændring af færdselsloven og pasloven

Ved lov nr. 557 af 24. juni 2005 om ændring af færdselsloven og pasloven (Knallerter, køre- og hviletid og nedsættelse af gebyret for børnepas mv.) blev der indført et skærpet bødesanktionssystem samt mulighed for frakendelse af førerretten ved overtrædelse af reglerne om køre- og hviletid. Skærpelserne, der trådte i kraft den 1. september 2005, blev gennemført ved en ændring af færdselslovens § 118, stk. 8.

Ved lovændringen blev der således bl.a. indført et gradueret bødesanktionssystem ved overtrædelse af køre- og hviletidsforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 561/2006 (harmonisering af visse bestemmelser på det sociale område inden for vejtransport og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3821/85 og (EF) nr. 2135/98 samt ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 3820/85).

Efter bemærkningerne til loven skal der ved overtrædelse af forordningen for så vidt angår føreren fastsættes en bøde på 100 kr. for hver gang, den fastsatte grænse for køretid eller hviletid overskrides med 1 pct. For ejeren (brugeren) fastsættes en bøde svarende til det dobbelte af bøden til føreren, dvs. 200 kr. pr. pct. reglerne overskrides. Der rejses dog kun tiltale, hvis overskridelsen har været på 5 pct. eller mere, hvilket indebærer, at den første bødeposition for en fører er 500 kr., mens den første bødeposition for ejeren (brugeren) er 1.000 kr.

For så vidt angår bøden for overtrædelse af kontrolapparatforordningen (Rådets forordning (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport) følger det af bemærkningerne til loven, at bøden til en fører er på 3.000 kr., hvilket svarer til bøden for en overskridelse af køre- og hviletidsforordningen på 30 pct. Det fremgår endvidere, at bøden til ejeren (brugeren) skal være det dobbelte, dvs. 6.000 kr.

Ved lovændringen skete der endvidere en skærpelse af bødeniveauet fra 1.500 kr. til 5.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1 i førstegangstilfælde ved kørsel med tunge køretøjer i tilfælde, hvor føreren alene har erhvervet førerret til personbil. Skærpelsen blev gennemført ved en ændring af færdselslovens § 117 d. Ændringen var begrundet i den færdselssikkerhedsmæssige risiko, der er forbundet med at føre tunge køretøjer uden at have erhvervet (den fornødne) førerret, samt med de udgifter, der er forbundet med at erhverve førerret til lastbil og bus.

Endelig skete der en skærpelse af bøden ved overtrædelse af færdselslovens § 65 om oplysningspligt samt om at overlade føringen til en person, der ikke har førerret, i forbindelse med kørsel med tunge køretøjer.

Lovændringen havde sammenhæng med indførelsen af de skærpede sanktioner for overtrædelse af reglerne om køre- og hviletid og mulighederne for kontrol af disse regler. Ifølge bemærkningerne skal straffen for overtrædelse af § 65 være 5.000 kr., når overtrædelsen vedrører kørsel med tunge køretøjer. Denne bødeposition skal således anvendes, hvis ejeren (brugeren) ikke vil oplyse, hvem der har ført køretøjet, og hvor en ejer har overladt køretøjet til en person, der ikke lovligt kan føre det, herunder hvis den pågældende ikke har erhvervet førerret til f.eks. en lastbil, men alene til en personbil. Der gælder ikke forhøjede bøder i gentagelsestilfælde.

De gældende sanktioner for overtrædelse af reglerne om køre- og hviletid mv. er fastsat i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager i overensstemmelse med de i lovforslaget angivne retningslinjer.

2.2.6. Lov nr. 524 af 6. juni 2007 om ændring af færdselsloven

Ved lov nr. 524 af 6. juni 2007 om ændring af færdselsloven (Alkoholkoncentration i udåndingsluft, nulgrænse for euforiserende stoffer mv.) blev der i færdselslovens § 54, stk. 1, indført en nulgrænse for kørsel med visse bevidsthedspåvirkende stoffer i blodet. Den hidtil gældende bestemmelse i færdselslovens § 54, stk. 1, om kørsel eller forsøg herpå, når føreren på grund af sygdom, svækkelse, overanstrengelse, mangel på søvn, påvirkning af opstemmende eller bedøvende midler eller af lignende

årsager befinder sig i en sådan tilstand, at han eller hun er ude af stand til at føre køretøjet på fuldt betryggende måde (føreevnekriteriet), blev videreført i færdselslovens § 54, stk. 2.

Ved lovændringen skete der samtidig en skærpelse af sanktionsniveauet, således at overtrædelser af færdselslovens § 54, stk. 1 og 2, så vidt muligt straffes efter samme retningslinjer som overtrædelser af færdselslovens § 53 om spirituskørsel.

I lovforslagets bemærkninger er der angivet vejledende strafpositioner for fastsættelsen af straffen i sager om overtrædelse af færdselslovens § 54. Det fremgår eksempelvis, at straffen i et førstegangstilfælde af overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1, er en bøde på en halv måneds nettoløn, hvilket svarer til straffen ved spirituskørsel med en promille på 0,51.

Ved overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 2, fastsættes bøden efter bemærkningerne til loven i et førstegangstilfælde som udgangspunkt til en måneds nettoløn.

De gældende sanktioner for overtrædelse af færdselslovens § 54 er fastsat i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager i overensstemmelse med de i lovforslaget angivne retningslinjer.

2.2.7. Lov nr. 491 af 17. juni 2008 om ændring af færdselsloven

Ved lov nr. 491 af 17. juni 2008 om ændring af færdselsloven (Konfiskation af knallerter mv.) blev der indført en ny bestemmelse i færdselslovens § 133 a, stk. 5, om konfiskation af knallerter.

Lovændringen indebar, at der skal ske konfiskation af en knallert, som er konstruktivt ændret med henblik på hastighedsforøgelse, eller som kan køre 43 km/t eller derover (lille knallert) eller 64 km/t eller derover (stor knallert), hvis ejeren (brugeren) én gang tidligere inden for de seneste tre år, før det nye forhold er begået, har gjort sig skyldig i en tilsvarende overtrædelse af færdselslovens § 67, stk. 2.

Efter bemærkningerne til loven forudsættes det, at der i alle tilfælde af for høj maksimalhastighed, dvs. også selvom overtrædelsen ikke medfører konfiskation, som udgangspunkt fastsættes en bøde til ejeren (brugeren) på 1.000 kr., uanset om der er tale om en førstegangsovertrædelse eller en anden gangsovertrædelse.

De gældende sanktioner for overtrædelse af bestemmelsen i § 67, stk. 2, herunder ved konstruktive ændringer og/eller for høj maksimalhastighed, er fastsat i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager.

2.2.8. Lov nr. 498 af 17. juni 2008 om ændring af færdselsloven og straffeloven

Ved lov nr. 498 af 17. juni 2008 om ændring af færdselsloven og straffeloven (Skærpede sanktioner for flugtbilister) blev der indført skærpede straffe og førerretsfrakendelse for overtrædelse af færdselslovens § 9 og straffelovens § 253 i forbindelse med flugt fra et færdselsuheld.

Skærpelsen blev gennemført ved en ændring af færdselslovens § 117 d, stk. 1, således at overtrædelse af hjælpepligten i færdselslovens § 9, stk. 2, nr. 1, straffes med fængsel indtil 1 år og (kun) under formildende omstændigheder med bøde. Samtidig blev færdselslovens § 118, stk. 2, ændret, således at overtrædelse af de øvrige pligter i færdselslovens § 9 straffes med en skærpet bøde.

Det fremgår af bemærkningerne til loven, at i de sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 9, stk. 2, nr. 1, hvor der foreligger formildende omstændigheder, fastsættes bøden som udgangspunkt til 5.000 kr.

En tilsvarende bøde fastsættes ved tilsidesættelse af de øvrige pligter i færdselslovens § 9, som bl.a. omfatter tilfælde, hvor den pågældende har undladt at deltage i foranstaltninger til sikring af færdslen, nægtet at opgive navn og bopæl og undladt underretning af skadelidte eller politiet. Forud for lovændringen var bøden for overtrædelse af færdselslovens § 9 på 1.000 kr., og den væsentlige forhøjelse af bøden til 5.000 kr. er efter bemærkningerne til loven bl.a. begrundet i, at undladelse af at opgive navn og bopæl ved påkørsel, der har medført materiel skade, ofte indebærer meget væsentlige udgifter for ejeren af et påkørt køretøj, og at en forhøjelse af bøden derfor forekommer velbegrundet.

De skærpede sanktioner fremgår af Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager og gælder for overtrædelser begået den 19. juni 2008 eller senere.

2.2.9. Lov nr. 347 af 6. maj 2009 om ændring af færdselsloven

Ved lov nr. 347 af 6. maj 2009 om ændring af færdselsloven (Straffen for tilsidesættelse af oplysningspligten og frakendelse af førerretten på køre- og hviletidsområdet mv.) blev der bl.a. gennemført en skærpelse af straffen for bilejere, der ikke efterkommer politiets anmodning om at oplyse identiteten på den person, som – typisk i forbindelse med en konstateret færdselsforseelse – har været fører af bilen. Loven trådte i kraft den 8. maj 2009.

Efter lovændringen skal der altid udmåles en skærpet bøde for overtrædelse af færdselslovens § 65, stk. 1, og ikke som tidligere kun når overtrædelsen vedrører et køretøj omfattet af § 43, stk. 1 eller stk. 2 (tunge køretøjer). Baggrunden for lovændringen var generelt at skabe et større incitament for ejeren (brugeren) til at oplyse identiteten på føreren. Således ville føreren i mange tilfælde kunne undgå langt større bøder og andre sanktioner i form af f.eks. førerretsfrakendelse, hvis bilens ejer blot vedtog den hidtil gældende relativt beskedne bøde på 500 kr. for ikke at oplyse førerens identitet.

Efter bemærkningerne til loven forudsættes bøden således forhøjet fra 500 kr. til 2.500 kr. for overtrædelse af 65, stk. 1, vedrørende andre køretøjer end tunge køretøjer. Der tilsigtedes ingen ændring af bødestørrelsen ved overtrædelse af § 65, stk. 1, med hensyn til de tunge køretøjer, og bøden er således for så vidt angår disse køretøjer fortsat 5.000 kr.

De gældende sanktioner for overtrædelse af færdselslovens § 65 er fastsat i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager i overensstemmelse med de i lovforslaget angivne retningslinjer.

3. Straffastsættelsen på færdselslovsområdet

3.1. Indledning

Som det fremgår ovenfor i afsnit 2, er udmålingen af bøder ved overtrædelse af færdselsloven i vidt omfang beskrevet nærmere i forarbejderne til de enkelte bestemmelser.

På baggrund af disse tilkendelser er der i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager (bødekatolog) fastsat vejledende retningslinjer for anklagemyndighedens strafpåstande i sager om overtrædelse af færdselsloven. Der er også på baggrund af retspraksis mv. fastsat vejledende bødetakster for de overtrædelser, hvor der ikke foreligger udtrykkelige tilkendegivelser om straffens størrelse i forarbejderne til færdselsloven.

Straffastsættelsen på færdselsområdet er således i meget høj grad baseret på standardiserede bøder, hvor der kun i begrænset omfang tages hensyn til gerningsmandens personlige forhold.

3.2. Taksterne i bødekatologet

Som nævnt i afsnit 1 blev den første udgave af Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager udsendt i august 2000. Meddelelsen, der efterfølgende er revideret flere gange, erstattede de vejledende takster for bødepåstande i sager om overtrædelse af færdselsloven, som fandtes i Rigsadvokatens vejledning om bødetakster i politisager (det blå bødekatolog), og øvrige instruktioner for så vidt angår behandlingen af færdselssager.

Bødekatologet indeholder i dag et meget stort antal bødetakster, og de vejledende retningslinjer for bøderne i færdselssager er angivet ved beløb for de enkelte paragraffer i færdselsloven, som overtrædelserne vedrører. Meddelelsen indeholder også i et vist omfang bødetakster ved overtrædelse af forskrifter, der er fastsat i medfør af loven.

Som noget særligt på færdselsområdet er der fastsat en minimumsbøde på 500 kr., der dog for personer med særlig lav indtægt kan nedsættes, jf. færdselslovens § 118 a, stk. 1 og 2. Det følger endvidere af de nævnte bestemmelser, at bøder til andre personer, end personer med særlig lav indtægt, skal udmåles til beløb, der er delelige med 500 kr.

Hovedparten af bøderne på færdselsområdet er således "faste bøder", der varierer fra en bøde på 500 kr. (minimumsbøden) til en bøde på 5.000 kr. i førstegangstilfælde.

I enkelte tilfælde afhænger bødens størrelse dog af den pågældendes indtægt. Som eksempel herpå kan nævnes bødefastsættelsen ved spirituskørsel, hvor bøden i et førstegangstilfælde med en promille

på indtil 2,00 (eller 1,00 mg alkohol pr. liter luft) fastsættes til én måneds nettoløn ganget med promillens størrelse.

Endelig fastsættes bøden i enkelte tilfælde i forhold til den procentvise overskridelse af reglen i loven. Som eksempel herpå kan nævnes overtrædelse af de generelle hastighedsgrænser i færdselslovens § 42 og overtrædelse af reglerne i køre- og hviletidsforordningen.

Retningslinjerne i meddelelsen anvendes af politiet og anklagemyndigheden, og det forudsættes i meddelelsen, at bødetaksterne i kataloget følges over hele landet. Det er endvidere Rigsadvokatens indtryk, at de vejledende takster i bødekataloget i almindelighed følges af domstolene ved afgørelse af sager om overtrædelse af færdselsloven.

3.3. Forhøjelsesgrunde

I bødekatalogets bødetakster er der som regel kun anført et beløb, der angiver normaltaksten. I nogle tilfælde er der dog angivet flere bødetakster ved samme overtrædelse, hvorved det tilkendegives, at der i nogle tilfælde skal fastsættes en højere bøde.

Som eksempel kan nævnes, at bøden ved visse overtrædelser af færdselsloven er højere, hvis der i forbindelse med overtrædelsen sker påkørsel, eller hvis bilisten har været til ulempe for andre trafikanter. Størrelsen af bøden kan endvidere være afhængig af, om overtrædelsen begås under kørsel med et motorkøretøj eller på cykel/knallert. Bøden for en overtrædelse af færdselsloven vil således ofte være mindre, hvis overtrædelsen begås med cykel, end hvis den begås under kørsel med et motorkøretøj. Det samme kan være tilfældet, hvis overtrædelsen begås med knallert.

Det fremgår endvidere af meddelelsen, at hvis et forhold om overtrædelse af færdselsloven er af en sådan grovhed, at frakendelse af førerretten kommer på tale, er der fast praksis for, at bøden – uanset de angivne bødetakster - fastsættes til beløb på ikke under 1.500 kr.

3.4. Nedsættelsesgrunde

Retningslinjerne i bødekataloget er kun af vejledende karakter for politiet og anklagemyndigheden. Særlige omstændigheder i gerningsmandens personlige forhold, navnlig indtægts- og formueforhold, kan således begrunde fastsættelse af lavere beløb end de anførte.

Ifølge færdselslovens § 118 a, stk. 2, kan bøder til personer med særlig lav indtægt således udmåles til beløb, der ikke er delelige med 500 kr. Sådanne bøder kan dog ikke fastsættes til beløb under 300 kr.

3.4.1. Unge under 18 år

Unge mellem 15 og 18 år er ofte skolesøgende eller på anden måde under uddannelse og har i vidt omfang ingen egentlig indtjening af betydning. Bøden til unge under 18 år nedsættes derfor generelt til det halve beløb, dog minimum 300 kr.

Der foretages ikke en konkret vurdering af indtægtsforholdene for så vidt angår denne gruppe. Nedsættelsen af bøden sker ved anklagemyndighedens foranstaltning i forbindelse med udsendelse af bødeforelæg eller ved nedlæggelse af påstand om bøde.

3.4.2. Andre personer med særlig lav indtægt

I Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 er der endvidere fastsat retningslinjer for, hvornår en person i øvrigt kan anses for at have en særlig lav indtægt.

Det fremgår af disse retningslinjer, at en indtægt, der er væsentlig mindre end dagpengebeløbet for en fuldtidsbeskæftiget, anses som særlig lav. Dagpengebeløbet for en fuldtidsbeskæftiget er fra 1. januar 2009 ca. 188.500 kr. pr. år, svarende til ca. 15.708 kr. pr. måned. Hvis sigtedes indtægt udgør mindre end ca. $\frac{3}{4}$ af dette beløb, det vil sige ca. 141.375 kr. pr. år/11.781 kr. pr. måned, bør der således ske nedsættelse af bøden til det halve beløb, dog mindst 300 kr.

Der må ikke efter retningslinjerne ske nedsættelse af en bøde blot under henvisning til, at den sigtede er pensionist, studerende, kontanthjælpsmodtager eller lignende, uden at der foreligger oplysninger om den pågældendes indtægt.

3.4.3. Særlige tilfælde

Bøder for spirituskørsel og bøder for kørsel i frakendelsestiden er indtægtsbestemte og skal derfor ikke nedsættes for unge under 18 år og personer med særlig lav indtægt. Det samme gælder for tillægsbøder i forbindelse med betinget dom med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling for spirituskørsel og tillægsbøder i forbindelse med betinget dom med vilkår om samfundstjeneste for kørsel i frakendelsestiden.

Bøder for overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1, nedsættes endvidere ikke for personer med særlig lav indtægt.

I U 1998.1053 V havde tiltalte ført en registreringspligtig knallert uden at have erhvervet kørekort til hverken motorcykel eller bil. Byretten udtalte, at udgangspunktet for bødestraffen herfor var 5.000 kr., men under hensyn til tiltaltes indtægtsforhold fastsattes bøden til 3.000 kr. Landsretten bemærkede, at der ved udmålingen af bødestraffen skal tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel ved ikke at have erhvervet førerret. Landsretten tiltrådte derfor, at bøden i et tilfælde af førstegangskørsel uden at have erhvervet førerret er 5.000 kr., og da den opnåede økonomiske fordel ikke er afhængig af indtægtsniveauet, blev bøden forhøjet til 5.000 kr.

Se dog hertil U 1999.652 V, hvor anklagemyndigheden nedlagde påstand om en bøde på 5.200 kr. til en person under 18 år, der havde ført en registreringspligtig knallert uden førerbevis og uden at benytte styrthjelm. Landsretten udtalte, at da tiltalte på gerningstidspunktet ikke kunne erhverve kørekort på grund af sin alder, kunne bøden ikke fastsættes under hensyn til den økonomiske fordel i for-

bindelse med lovovertrædelsen. Bøden måtte derfor fastsættes uden særligt hensyn til det i færdselslovens § 117, stk. 5, 2. pkt. [nu § 117 a, stk. 2, 2. pkt.], nævnte kriterium. Under hensyn til karakteren af lovovertrædelsen fandt landsretten, at straffen for kørsel uden førerret inden det fyldte 18. år som udgangspunkt kan fastsættes til en bøde på 2.500 kr. Da kørslen havde fundet sted på en registreringspligtig knallert, og da tiltalte havde knallertbevis, fandtes der at foreligge formildende omstændigheder, og landsretten stadfæstede derfor byrettens dom, hvorefter tiltalte var blevet straffet med en bøde på 2.200 kr.

Ved kørsel uden at have erhvervet kørekort tages således for voksne ikke hensyn til indtægtsforhold, mens der for unge under 18 år sker en nedsættelse af bøden i forhold til normalstraffen.

3.5. Bødefastsættelse ved flere overtrædelser (absolut kumulation)

Ved lov nr. 475 af 31. maj 2000 om ændring af færdselsloven (Bødefastsættelse) blev der i færdselslovens § 118 a, stk. 3-5, fastsat regler om bødefastsættelsen ved flere overtrædelser af færdselsloven eller forskrifter udstedt i medfør af færdselsloven samt om andre tilfælde, hvor der skal ske en samlet pådømmelse af færdselslovsovertrædelser og overtrædelser af anden lovgivning.

Som begrundelse herfor anføres det bl.a. i bemærkningerne til loven, at det ville svække straffens præventive effekt, hvis en person, der foretager flere forskellige overtrædelser af færdselslovgivningen, som ellers præges af takstmæssig strafudmåling, kunne "slippe billigere" end en person, der får de forskellige overtrædelser pådømt hver for sig. Derudover fandtes praktiske og administrative hensyn i forbindelse med samtidig verserende sager i flere politikredse og hensynet til muligheden for at anvende bødetilkendegivelser på stedet at tale for absolut kumulation.

Reglerne om bødefastsættelsen ved flere overtrædelser af færdselsloven, der medfører bødestraf fremgår af færdselslovens § 118 a, stk. 3, 1. pkt. Reglen medfører, at bøden ved flere overtrædelser af færdselsloven udmåles ved at sammenlægge den normale takstmæssige bødestraf for hver overtrædelse, uanset om overtrædelserne begås ved én eller flere handlinger (absolut kumulation).

For personer under 18 år og personer med særlig lav indtægt, er det den nedsatte bøde, der skal indgå i den samlede bodeberegning.

I tilfælde, hvor sammenlægningen af den normale takstmæssige bøde for hver overtrædelse medfører en meget høj bøde, kan denne dog nedsættes i medfør af færdselslovens § 118 a, stk. 5, hvorefter bestemmelsen i stk. 3, kan fraviges, når særlige grunde taler herfor.

En nedsættelse vil ifølge bemærkningerne i lovforslaget vedrørende § 118 a, stk. 5, især kunne komme på tale i tilfælde, hvor den sigtedes indtægtsforhold gør det antageligt, at vedkommende næppe nogensinde vil være i stand til at betale bøden, ligesom der kan være behov for at nedsætte en absolut kumuleret bøde, hvis den samlede bøde i sig selv ikke forekommer rimelig.

Der er endvidere med hensyn til visse lovovertrædelser fastsat særlige retningslinjer for anklagemyndighedens fastsættelse af bøder i tilfælde af flere overtrædelser. Som eksempel kan nævnes tilfælde, hvor et køretøj er behæftet med flere mangler, jf. færdselslovens § 67. I disse tilfælde skal der som udgangspunkt ske en sammenlægning af bøderne for de enkelte mangler, jf. færdselslovens § 118 a, stk. 3. Bøden i tilfælde af flere mangler bør dog efter retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 ikke overstige 2.000 kr., svarende til bøden for mangler, der medfører fjernelse af køretøjets nummerplader.

Ved overtrædelse af færdselsloven og af anden lovgivning, der medfører bødestraf, er det ligeledes reglen, at der sker absolut kumulation, således at den samlede bøde for eksempelvis en overtrædelse af færdselsloven og en overtrædelse af våbenloven sker ved at sammenlægge den takstmæssige bøde for hver overtrædelse, jf. færdselslovens § 118 a, stk. 3, 2. pkt.

Det er dog alene bøder for færdselslovsovertrædelser, der er omfattet af princippet om absolut kumulation efter bestemmelsen i § 118 a, stk. 3. Bestemmelsen angår ikke fastsættelse af bøder uden for færdselslovens område. Ved flere samtidige overtrædelser af anden lovgivning, der medfører bødestraf, vil den samlede bøde for disse overtrædelser således skulle fastsættes uafhængigt af reglen i færdselslovens § 118 a, stk. 3, hvorimod én eller flere samtidige bøder for overtrædelse af færdselsloven skal medtages fuldt ud ved den samlede bodeberegning.

Ved fastsættelsen af den samlede bøde for eksempelvis en overtrædelse af færdselsloven og to overtrædelser af våbenloven, skal bøden for overtrædelse af færdselsloven indgå fuldt ud ved den samlede bodeberegning, hvorimod det må afgøres efter en konkret vurdering, om overtrædelserne af våbenloven skal indgå med den fulde takst for hver overtrædelse eller med et mindre beløb. Dette fremgår af færdselslovens § 118 a, stk. 3, 2. pkt.

Reglerne om straffastsættelsen i tilfælde, hvor der foreligger flere overtrædelser af færdselsloven, der medfører bøde og frihedsstraf eller overtrædelse af færdselsloven, der medfører bødestraf, og overtrædelse af anden lovgivning, der medfører frihedsstraf fremgår af færdselslovens § 118 a, stk. 4. Reglen medfører, at der f.eks. som udgangspunkt skal udmåles en tillægsbøde ved samtidig spirituskørsel, der medfører frihedsstraf, og kørsel uden kørekort, ligesom der som udgangspunkt skal udmåles en tillægsbøde ved samtidig pådømmelse af en overtrædelse af straffeloven, der medfører en kortere frihedsstraf, og en kørsel uden kørekort.

Idømmelse af bøde ved siden af frihedsstraffen kan i medfør af færdselslovens § 118 a, stk. 5, fraviges, når særlige grunde taler herfor. Bestemmelsen vil eksempelvis kunne finde anvendelse i tilfælde, hvor udgangspunktet om absolut kumulation vil betyde, at der skal idømmes en mindre tillægsbøde til en længere frihedsstraf. Ifølge bemærkningerne er absolut kumulation imidlertid den altovervejende hovedregel.

3.6. Gentagelsesvirkning

Det følger af straffelovens § 81, nr. 1, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen. Om en tidligere straf skal tillægges betydning afhænger af en konkret vurdering af såvel den foreliggende som tidligere begåede kriminalitet. Bestemmelsen opstiller ingen faste tidsmæssige betingelser for, hvornår tidligere kriminalitet kan medføre skærpet strafudmåling inden for normalstrafferammen.

Efter straffelovens § 84 er det en grundlæggende forudsætning for anvendelse af bestemmelser om forhøjet straf eller andre retsfølger i gentagelsestilfælde, at gerningsmanden er fundet skyldig, før han begik det forhold, der nu er til pådømmelse. Gentagelsesvirkningen af en tidligere straf ophører, når der er forløbet 10 år efter, at den tidligere straf er udstået, endelig eftergivet eller bortfaldet, jf. bestemmelsens stk. 3.

Bestemmelserne i §§ 81 og 84 blev indsat i straffeloven ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferammer og bestemmelser om straffastsættelse). Ved lovændringen blev den tidsmæssige udstrækning af gentagelsesvirkningen ændret fra 5 til 10 år i de tilfælde, hvor der er hjemmel i loven til forhøjet straf i gentagelsestilfælde og andet ikke følger af særlovgivningen.

På færdselslovens område er der f.eks. fastsat bestemmelser om forhøjet straf i gentagelsestilfælde ved spirituskørsel og kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer, sygdom mv. (§ 117, stk. 2, nr. 4-6) samt ved kørsel i frakendelsestiden (§ 117 a, stk. 2, nr. 2). Bestemmelserne blev indsat ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel mv.) og lov nr. 524 af 6. juni 2007 om ændring af færdselsloven (Alkoholkoncentration i udåndingsluft, nulgrænse for euforiserende stoffer mv.). De nævnte straffebestemmelser regulerer endvidere indirekte den tidsmæssige udstrækning af gentagelsesvirkningen.

Ved spirituskørsel og kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer, sygdom mv. afhænger den tidsmæssige udstrækning af gentagelsesvirkning således af, om den pågældende tidligere er frakendt førerretten/meddelt kørselsforbud som følge af en lignende overtrædelse. Hvis føreren tidligere er frakendt førerretten ubetinget, ophører gentagelsesvirkningen i henhold til denne dom, når der er forløbet 5 år fra udløbet af frakendelsestiden, jf. færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 6. Er føreren tidligere frakendt førerretten betinget eller meddelt kørselsforbud ophører gentagelsesvirkningen for straf og frakendelse 3 år efter den endelige afgørelse, jf. færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 4 og 5.

I forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005 og lov nr. 524 af 6. juni 2007 er der i øvrigt fastsat retningslinjer for sanktionerne, hvorefter både straf og frakendelsestiden skærpes væsentligt i gentagelsestilfælde.

For så vidt angår kørsel i frakendelsestiden forudsættes det i forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005, at gentagelsesvirkningens tidsmæssige udstrækning i overensstemmelse med straffelovens § 84 er 10 år, der dog skal regnes fra endelig dom og ikke som ved straffelovens § 84 fra udståelsen af

straffen mv. Forarbejderne indeholder ligeledes retningslinjer for skærpede sanktioner i tilfælde af gentagen kørsel i frakendelsestiden.

For langt de fleste overtrædelser af færdselsloven er der imidlertid ikke særskilt hjemmel til skærpet straf i gentagelsestilfælde, hvorfor straffelovens § 84 ikke finder direkte anvendelse. For flere overtrædelsers vedkommende er der dog i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 fastsat retningslinjer om straffen i gentagelsestilfælde. Disse retningslinjer er fastsat på baggrund af forarbejder til færdselsloven med efterfølgende ændringslove og/eller retspraksis. Den tidsmæssige udstrækning af gentagelsesvirkningen har i disse tilfælde typisk været 2 eller 5 år i praksis. Sidstnævnte svarer til gentagelsesvirkningsperioden i den tidligere gældende bestemmelse i straffelovens § 81, stk. 3, der blev erstattet af straffelovens § 84.

Som eksempel kan nævnes sager om overlæs, hvor der kun kan fastsættes en skærpet bøde i gentagelsestilfælde, hvis den nye overtrædelse er begået inden 2 år efter den seneste afgørelse om overlæs. Endvidere kan nævnes kørsel uden førerret, jf. færdselslovens § 56, stk. 1, hvor straffen skærpes i gentagelsestilfælde, og hvor gentagelsesvirkningsperioden må antages at være 5 år.

Det er ikke afklaret i retspraksis, hvilken betydning ændringen af straffelovens bestemmelser om gentagelsesvirkning i §§ 81 og 84 vil få på den tidsmæssige udstrækning af gentagelsesvirkningen på færdselsområdet i de tilfælde, hvor gentagelsesvirkningens tidsmæssige udstrækning er udviklet i retspraksis. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af bemærkningerne til ændringen af straffeloven i marts 2004, at det må forventes, at de foreslåede skærper i § 84 vil kunne få en vis betydning for den vægt, som domstolene tillægger en ældre dom i forbindelse med strafudmåling inden for normalstrafferammen.

Det må anses for tvivlsomt, om gentagelsesvirkningsperioden for færdselslovsovertrædelser, der hidtil har været undergivet 2 eller 5 års gentagelsesvirkning, på baggrund af ovennævnte forarbejder vedrørende straffelovens § 84 eller via en ændret påtalepraksis fra anklagemyndighedens side vil kunne udvides til 10 år. En sådan udvidelse af gentagelsesvirkningsperioden kan næppe heller anses for ønskelig, idet der i langt de fleste tilfælde er tale om takstmæssige bødestrafte ved gentagne overtrædelser, hvor den gældende gentagelsesvirkning må antages at være indgået med en vis vægt i overvejelserne om fastsættelsen af disse takster.

Det er Rigsadvokatens vurdering, at der generelt på færdselslovens område bør anvendes en 5-årig gentagelsesvirkningsperiode i de tilfælde, hvor straffelovens § 84 ikke finder anvendelse, og spørgsmålet i øvrigt ikke er særlig reguleret i færdselsloven. Det bemærkes i den forbindelse, at lighedshensyn samt hensynet til forudsigeligheden i strafforfølgningen taler for, at der ved sanktionsfastsættelsen i gentagelsestilfælde så vidt muligt følges en ensartet praksis, og at en kortere gentagelsesvirkningsperiode end 5 år i for høj grad vil adskille sig fra gentagelsesvirkningsperioden på andre retsområder.

Rigsadvokaten foreslår derfor, at der indsættes en ny bestemmelse i færdselsloven om den tidsmæssige udstrækning af ældre afgørelses gentagelsesvirkning i de tilfælde, hvor straffelovens § 84 ikke finder anvendelse, og hvor spørgsmålet ikke i øvrigt er særlig reguleret ved færdselsloven.

Det bemærkes, at Rigsadvokaten ikke finder, at sager om overlæs (totalvægt og akseltryk) bør være omfattet af den foreslåede 5-årige gentagelsesvirkningsperiode. Der er herved lagt vægt på, at der har dannet sig en meget fast retspraksis for 2 års gentagelsesvirkning, som har haft væsentlig betydning for sanktionssystemet på dette område. Det er således Rigsadvokatens opfattelse, at der fortsat bør gælde en 2-årig gentagelsesvirkningsperiode ved sager om overlæs.

4. Rigsadvokatens overvejelser om revision af bøderne på færdselsområdet

4.1. Indledning

Det må antages, at en effektiv håndhævelse af en så entydigt adfærdsregulerende lov som færdselsloven i høj grad er afhængig af trafikanternes opfattelse af risikoen for at blive grebet i en overtrædelse. Herudover er det af væsentlig betydning, at der opretholdes et effektivt sanktionssystem, hvor bøderne må have en sådan størrelse, at de virker præventivt.

Som det er beskrevet i afsnit 2, er der i de seneste år gennemført skærper af enkelte sanktioner på færdselslovsområdet. En stor del af bødetaksterne for overtrædelse af færdselsloven er dog ikke ændret siden 2000, hvor Rigsadvokaten udsendte Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager. Det er Rigsadvokatens opfattelse, at flere af de fastsatte bøder set i forhold til løn- og prisudviklingen samt overtrædelsernes karakter næppe kan antages at have nogen præventiv effekt af betydning i dag.

Rigsadvokaten finder derfor, at de gældende bødetakster for overtrædelse af færdselsloven bør forhøjes.

Rigsadvokatens overvejelser vedrørende forhøjelse af den gældende minimumsbøde på 500 kr. fremgår af afsnit 4.2., mens overvejelserne om særlige forhøjelser afhængig af trafikanttype findes i afsnit 4.3., og overvejelserne om særlige forhøjelser for overtrædelser omfattet af klippekortordningen eller frakendelsesreglerne findes i afsnit 4.4.-4.5. Andre særlige forhøjelser på grund af særlig trafikfarlighed mv. fremgår af afsnit 4.6.

Rigsadvokatens overvejelser om forhøjelse af bøderne for overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser er behandlet i afsnit 4.7., og i afsnit 4.8. behandles Rigsadvokatens forslag til øvrige generelle forhøjelser.

Det bemærkes, at der i forslagene til forhøjelse af de gældende bødetakster er taget hensyn til, at bødetaksterne ikke bør ændres med alt for korte mellemrum. Taksterne vil derfor være mere følelige i en periode umiddelbart efter en regulering.

Det bemærkes endvidere, at Rigsadvokatens overvejelser ikke har omfattet de tilfælde, hvor sanktionen er frihedsstraf, ligesom Rigsadvokaten generelt ikke har fundet anledning til at foreslå forhøjelse af bødetakster, der har været undergivet lovregulering i de senere år som f.eks. færdselslovens regler

om spirituskørsel og kørsel med visse bevidsthedspåvirkende stoffer i blodet samt kørsel i frakendelsestiden mv.

4.2. Minimumsbøde

Den gældende minimumsbøde på 500 kr. er som nævnt i afsnit 4.1. uændret, siden Rigsadvokaten i 2000 udsendte vejledende bødetakster for overtrædelse af færdselsloven (Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager).

En bøde på 500 kr. må for de fleste mennesker antages at udgøre et forholdsvis beskedent beløb set i lyset af løn- og prisudviklingen siden den seneste gennemgribende revision af bødekataloget i 2000. En bøde i denne størrelsesorden kan derfor opleves som en tilkendegivelse om, at der er tale om en bagatelagtig forseelse.

Efter Rigsadvokatens opfattelse kan en minimumsbøde på 500 kr. således ikke antages at have nogen præventiv effekt af betydning.

Hertil kommer, at standsnings- og parkeringsafgiften i færdselslovens § 121, stk. 5, udgør 510 kr., og at kontrolafgiften for at køre uden gyldig rejsehjemmel i S-tog nu er 750 kr. Efter Rigsadvokatens opfattelse forekommer det ikke velbegrunderet, at bøder for overtrædelse af færdselsloven fastsættes til lavere beløb end de nævnte afgifter, selv om der i de nævnte afgifter i et vist (beskedent) omfang er indeholdt betaling for en ydelse, som den pågældende har gjort brug af uden forinden at erlægge den forudsatte betaling.

På denne baggrund finder Rigsadvokaten, at der er grundlag for at hæve den nugældende minimumsbøde, således at der som udgangspunkt ikke udstedes bøder på under 1.000 kr. for overtrædelser af færdselsloven med motordrevet køretøj (biler, motorcykel, traktor, motorredskab og knallert), mens minimumsbøden for gående, cykler, hestekøretøj og ridende efter Rigsadvokatens opfattelse passende kan fastsættes til 700 kr.

Ved differentieringen af minimumsbøden har det været Rigsadvokatens opfattelse, at overtrædelser, der begås med motordrevne køretøjer generelt må vurderes som mere trafikfarlige for både føreren selv og andre trafikanter end de overtrædelser, der begås af de såkaldte "bløde trafikanter" som gående og cyklister. Der er således overtrædelser af færdselsloven begået af gående, cyklister m.fl., som efter Rigsadvokatens opfattelse ikke kan begrunde en minimumsbøde på 1.000 kr. henset til disse trafikanters generelt lavere trafikfarlighed.

Ved de foreslåede minimumsbøder er der taget hensyn til, at en forhøjelse alene svarende til den almindelige prisudvikling siden 2000 uden oprunding ville medføre en minimumsbøde på ca. 640 kr., og at minimumsbøden ved overtrædelse af færdselsloven generelt ikke bør have en sådan beskedent størrelse, at den opleves som en formalitet snarere end en misbilligelse af lovovertrædelsen.

Der er endvidere taget hensyn til, at der også efter en forhøjelse af minimumsbøderne er en rimelig mulighed for, at bøderne bliver betalt. Det bemærkes i den forbindelse, at der ved flere overtrædelser af færdselsloven kan blive tale om ikke ubetydelige bødestørrelser som følge af reglen i færdselslovens § 118 a, stk. 3, om absolut kumulation (sammenlægning) af bøder.

Det bemærkes, at overtrædelser af køre- og hviletidsforordningen er undtaget Rigsadvokatens forslag om en minimumsbøde på 1.000 kr. Der er herved lagt vægt på, at sanktionerne på dette område senest er ændret med virkning fra den 1. september 2005, og at der på nuværende tidspunkt ikke findes grundlag for en yderligere skærpelse af disse bøder. Dette gælder også den første bødeposition på 500 kr. til en fører, som efter Rigsadvokatens opfattelse ikke kan undergives særlig forhøjelse uden at dette berører det samlede sanktionssystem.

Rigsadvokatens overvejelser om særlig forhøjelse af bøderne til de bløde trafikanter er behandlet i afsnit 4.3.2, mens afsnit 4.3.3.- 4.8. vedrører overvejelser om forhøjelse af bøderne til de øvrige trafikanter.

Som konsekvens af forslaget om forhøjelse af minimumsbøden bør der efter Rigsadvokatens opfattelse endvidere ske forhøjelse af beløbet i færdselslovens § 118 a, stk. 2, 2. pkt. om den mindste bøde, der kan fastsættes til personer med særlig lav indtægt. Dette beløb, som efter gældende ret er 300 kr., kan efter Rigsadvokatens opfattelse passende fastsættes til 500 kr. henset til størrelsen af de foreslåede minimumsbøder samt løn- og prisudviklingen siden 2000.

Fastsættelse af en ny generel minimumsbøde ved overtrædelse af færdselsloven ændrer ikke ved de særlige højere minimumsbøder, der er fastsat for enkelte overtrædelsestyper som spirituskørsel og kørsel i frakendelsestiden.

4.3. Særlige forhøjelser afhængig af trafikanttype

4.3.1. Indledning

Som det fremgår af afsnit 4.2. foreslås en minimumsbøde på 1.000 kr. for overtrædelser af færdselsloven med motordrevet køretøj (biler, motorcykel, traktor, motorredskab og knallert) og en minimumsbøde på 700 kr. for gående, cykler, hestekøretøj og ridende.

For så vidt angår de bødetakster, som Rigsadvokaten foreslår fastsat til et højere beløb end de nævnte minimumsbøder, er det Rigsadvokatens opfattelse, at der både bør tages hensyn til overtrædelsestyper og trafikanttyper. Sidstnævnte behandles i dette afsnit, idet afsnit 4.3.2. indeholder overvejelser om bøder til de "bløde trafikanter", mens afsnit 4.3.3. indeholder overvejelser om bøder til knallertførere. Endelig indeholder afsnit 4.3.4. overvejelserne vedrørende de overtrædelser, der hovedsageligt begås med tunge køretøjer.

Det bemærkes i den forbindelse, at de bøder, der hovedsageligt vedrører de øvrige motordrevne køretøjer (biler, motorcykler, traktor og motorredskab) er behandlet i afsnit 4.4-4.8., hvor overtrædelsestyper

pen er det afgørende. Det er kun enkelte af disse bøder, som tillige er relevante for overtrædelser begået med knallert.

4.3.2. Overtrædelser begået af gående, cykler, hestekøretøj og ridende

Efter de gældende bødetakster anvendes der i førstegangstilfælde normalt kun bøder på 500 kr. (den gældende minimumsbøde) ved overtrædelser af færdselsloven begået af gående, cyklister og ridende. Rigsadvokaten har overvejet, om der er særlige trafikfarlige forseelser begået af gående, cyklister, hestekøretøj og ridende, som eventuelt bør sanktioneres med en højere bøde end den i afsnit 4.2. foreslåede minimumsbøde på 700 kr. for disse trafikanter.

Rigsadvokaten finder ikke anledning til at forslå forhøjede bøder for gående og ridende. Der er herved lagt vægt på, at disse trafikanters overtrædelser af færdselsloven i mange tilfælde kun udgør en fare for den pågældende selv.

Derimod kan cyklisters adfærd i højere grad skabe trafikfarlige situationer, der er alvorlige for andre trafikanter. Som eksempel kan nævnes den situation, at en bilist som følge af en cyklists kørsel over for rødt lys må foretage en nødvendig afværgehandling, der vil kunne medføre fare for bilisten, cyklisten og eventuelt andre trafikanter. Det samme kan være tilfældet, hvis cyklisten tilsidesætter sin vigepligt eller kører mod ensretningen.

Rigsadvokaten finder derfor anledning til at foreslå en højere bøde end minimumsbøden ved særlig trafikfarlige overtrædelser begået af cyklister. Denne forhøjede bøde kan efter Rigsadvokatens opfattelse passende fastsættes til 1.000 kr. En bøde i denne størrelsesorden for visse overtrædelser kan i højere grad signalere, at opmærksomhed og ansvarlighed i trafikken også gælder i forhold til denne gruppe af trafikanter.

Efter Rigsadvokatens opfattelse bør den forhøjede bøde for cyklister omfatte de mest grundlæggende færdselsregler som kørsel over for rødt lys og kørsel mod kørselsretningen, jf. færdselslovens § 4, stk. 1 og 2, tilsidesættelse af ubetinget vigepligt, højrevigepligt og vigepligt ved svingning, jf. færdselslovens § 26, stk. 2-4 og 6, og vigepligt fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning.

Rigsadvokaten har på baggrund af forslaget i afsnit 4.6.3. om forhøjelse af bøden ved bilisters overtrædelse af forbuddet i færdselslovens § 55 a mod at anvende håndholdt mobiltelefon overvejet, om denne overtrædelse tillige skal være omfattet af den forhøjede bøde for cyklister.

Forbuddet i færdselslovens § 55 a omfatter både førere af motordrevne køretøjer samt cyklister og ridende. Formålet med forbuddet er at modvirke de negative færdselssikkerhedsmæssige konsekvenser, der er forbundet med anvendelse af mobiltelefoner under kørsel.

Det er Rigsadvokatens opfattelse, at cyklisters anvendelse af håndholdt mobiltelefoner på samme måde som for førere af motordrevne køretøjer kan udgøre en risiko for trafiksikkerheden. Navnlig i tæt trafikerede områder kan der således opstå trafikfarlige situationer i forhold til f.eks. andre cyklister

og gående, der må undvige, eller som risikerer at blive påkørt af den cyklist, som taler i mobiltelefon eller sms'er under kørslen.

I forbindelse med forbuddets indførelse i 1998 blev det i Rigsadvokatmeddelelse nr. 6/1998 om ændringer af færdselsloven tilkendegivet, at der under hensyn til formålet med forbuddet kun i ganske særlige tilfælde vil være grundlag for at rejse tiltale mod andre end førere af motordrevne køretøjer. Forbuddet i færdselslovens § 55 a har på den baggrund antageligt ikke siden lovens ikrafttræden været håndhævet fuldt ud i forhold til cyklister.

Set i lyset af den øgede anvendelse af håndholdte mobiltelefoner, jf. afsnit 4.6.3., er der efter Rigsadvokatens opfattelse grundlag for fremover mere generelt at håndhæve forbuddet mod cyklisters anvendelse af håndholdt mobiltelefon. Under hensyn til overtrædelsens trafikfarlige karakter, er det endvidere Rigsadvokatens opfattelse, at den forhøjede bøde på 1.000 kr. bør omfatte denne overtrædelse.

4.3.3. Overtrædelser begået med knallert

Knallerter defineres efter færdselslovens § 2, nr. 12, som et motordrevet køretøj og ifølge færdselslovens § 2, nr. 6, inddeles de i stor knallert med en konstruktivt bestemt maksimal hastighed på over 30 km i timen og lille knallert med en konstruktiv bestemt maksimal hastighed på højst 30 km i timen.

Lille knallert må kun føres af personer, der er fyldt 16 år, jf. færdselslovens § 63, stk. 1. Personer under 18 år skal endvidere have erhvervet et "knallertbevis" for lovligt at kunne føre lille knallert, jf. nærmere færdselslovens § 63, stk. 2. Overtrædelser begået med lille knallert straffes som udgangspunkt med en bøde på 500 kr. I nogle tilfælde fastsættes der dog en højere bøde. Som eksempel kan nævnes overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 2, om overtrædelse af ubetinget vigepligt med sammenstød, overtrædelse af færdselslovens § 67, stk. 2, hvor knallertens maksimalhastighed er for høj og/eller knallerten er konstruktivt ændret, og overladelse af føringen af en knallert til en person i de tilfælde, der er nævnt i færdselslovens § 54, stk. 4. I disse situationer er bøden 1.000 kr. De højeste bøder er for spirituskørsel og for overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 og 2, hvor bøden er 2.000 kr. i førstegangstilfælde, 4.000 kr. i andengangstilfælde og 10 dages fængsel i et tredjegangstilfælde.

Stor knallert må kun føres af personer, der har erhvervet kørekort til bil eller motorcykel, jf. færdselslovens § 63 a, stk. 1. Dette indebærer, at reglerne om frakendelse af førerretten og klippekortordningen finder anvendelse i det omfang overtrædelserne kan begås på stor knallert. De gældende bøder for overtrædelser begået på stor knallert er delvist fastsat i overensstemmelse med bødetaksterne begået med lille knallert, jf. ovenfor, delvis i overensstemmelse med bødetaksterne for personbiler mv. Som eksempel på sidstnævnte kan nævnes kørsel uden kørekort efter færdselslovens § 63 a, stk. 1, (førstegangstilfælde en bøde på 5.000 kr., ligesom ved overtrædelse af § 56, stk. 1) og kørsel i frakendelsestiden (førstegangstilfælde en bøde svarende til en måneds nettoløn). Spirituskørsel og overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 og 2, straffes også som ved overtrædelser begået med motorkøretøjer. Det vil f.eks. sige, at spirituskørsel i intervallet 0,51 – 2,00 promille eller 0,26 – 1,00 mg alkohol pr. liter luft i førstegangstilfælde straffes med en bøde svarende til 1 måneds nettoløn ganget med promillens

størrelse. Ved en promille på mere end 2,00 er straffen i førstegangstilfælde fængsel i 20 dage, der kan gøres betinget.

Ved hastighedsovertrædelser, jf. færdselslovens § 43 a, er straffen uafhængig af, om overtrædelserne begås med lille eller stor knallert. Bøden fastsættes som udgangspunkt til 500 kr., uanset størrelsen af hastighedsoverskridelsen. Hastighedsovertræder begået med stor knallert, der er af en sådan størrelse, at førerretten skal frakendes, jf. færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 3, straffes dog ifølge Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 med en bøde på 1.500 kr., ligesom andre overtrædelser, der medfører frakendelse af førerretten.

Som det fremgår af afsnit 4.2. foreslås minimumsbøden ved overtrædelse af færdselsloven begået med motordrevne køretøjer generelt forhøjet fra 500 kr. til 1.000 kr. Forslaget indebærer, at også bøden for overtrædelser begået med lille eller stor knallert fremover vil være minimum 1.000 kr. Rigsadvokaten foreslår herudover, at der for visse overtrædelser begået med knallert fastsættes en højere bøde.

Der foreslås følgende bødetakster for overtrædelser begået med lille og stor knallert:

	Lille knallert	Stor knallert
Minimumsbøde	1.000 kr. (tidl. 500 kr.)	1.000 kr. (tidl. 500 kr.)
Rødt lys, kørsel mod kørselsretningen, § 4, stk. 1 og 2	1.500 kr. (tidl. 500 -1.000 kr.)	2.000 kr. (klipovertrædelser) (tidl. 500 – 1.000 kr.)
Visse vigepligtsovertrædelser, § 26, stk. 2-4, og 6 samt vigepligt fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning	1.500 kr. (tidl. 500 – 1.000 kr.)	2.000 kr. (klipovertrædelser) (tidl. 1.000 – 1.500 kr.)
Kap- og væddekørsel, § 37, stk. 4	1.500 kr. (tidl. 500 kr.)	2.000 kr. (klipovertrædelse) (tidl. 1.500 kr.)
Overladelse af føringen, § 54, stk. 4 (pristalsregulering)	1.500 kr. (tidl. 1.000 kr.)	1.500 kr. (tidl. 1.000 kr.)
Håndholdt mobiltelefon, § 55 a	1.500 kr. (tidl. 500 kr.)	1.500 kr. (tidl. 500 kr.)
Oplysningspligt mv., § 65, stk. 1 og 2	1.500 kr. (tidl. 500 kr.)	1.500 kr. (tidl. 500 kr.)
For høj maksimalhastighed/konstruktive ændringer, § 67, stk. 2 (pristalsregulering)	1.500 kr. (tidl. 1.000 kr.)	1.500 kr. (tidl. 1.000 kr.)
Efterligning eller uberettiget anvendelse af nummerplader, § 73, stk. 1, jf. bekendtgørelse om registrering og syn af køretøjer (pristalsregulering)	1.500 kr. (tidl. 1.000 kr.)	1.500 kr. (tidl. 1.000 kr.)
Undladt at anvende styrthjelm, § 81, stk. 1	1.500 kr.	1.500 kr.

(der henvises til afsnit 4.6.6.)	(tidl. 500 kr.)	(tidl. 500 kr.)
Øvrige overtrædelser af klippekortordningen, jf. afsnit 4.4.		2.000 kr.
Overtrædelser, der medfører frakendelse af førerretten eller kørselsforbud, jf. afsnit 4.5.		2.500 kr.

For så vidt angår kørsel over for rødt lys, kørsel mod kørselsretningen, overtrædelse af visse vigepligtsregler og overtrædelse af forbuddet mod håndholdt mobiltelefon bemærkes, at der efter Rigsadvokatens opfattelse er tale om særlige trafikfarlige overtrædelser, jf. afsnit 4.3.2. Dog er der foreslået en bøde på 1.500 kr. i stedet for den forhøjede cyklistbøde på 1.000 kr., idet bøden til knallertførere bør afspejle disse trafikanters større trafikfarlighed.

Samme bødestørrelse foreslås for overtrædelse af færdselslovens § 37, stk. 4, forbud mod kap- og væddekørsel, der ligeledes må anses som en trafikfarlig overtrædelse.

For så vidt angår bøderne for overladelse af føringen, jf. § 54, stk. 4, og for høj maksimalhastighed og/eller konstruktive ændringer, jf. § 67, stk. 2, efterligning eller uberettiget anvendelse af nummerplader, jf. § 73, stk. 1, jf. bekendtgørelse om registrering og syn af køretøjer bemærkes, at der er tale om en pristalsregulering med oprunding af de gældende bødetakster på 1.000 kr.

Tilsidesættelse af oplysningspligten mv. efter § 65, stk. 1 og 2, foreslås forhøjet fra 500 kr. til 1.500 kr., hvilket skal ses i lyset af de meget høje bøder på dette område for så vidt angår biler, motorcykler mv., jf. afsnit 4.6.4.

Rigsadvokaten har tillige overvejet sanktionssystemet for så vidt angår hastighedsovertrædelser begået på knallert, jf. færdselslovens § 43 a. En af de væsentligste ulykkes- og skadesfaktorer i trafikken er hastighed, og hastighedsovertrædelser på knallert må generelt anses for trafikfarlige overtrædelser, både i forhold til knallertføreren selv og i forhold til andre trafikanter. Det er endvidere velkendt, at risikoen for ulykker og skader forøges jo højere hastighed køretøjet fremføres med.

Rigsadvokaten finder ikke, at det nuværende sanktionssystem med en fast bøde (som pt. er 500 kr.) i tilstrækkelig grad tager hensyn til den færdselssikkerhedsmæssige risiko, som den stigende hastighedsovertrædelse medfører. Rigsadvokaten foreslår derfor at omlægge bødeberegningen i sager om hastighedsovertrædelser begået på knallert, således at der tages udgangspunkt i den procentuelle overskridelse af den køretøjsbestemte hastighedsgrænse i § 43 a med bødeberegning efter en stigende skala.

Der foreslås følgende bødetakster:

Hastighedsoverskridelse	Lille knallert
Under 50 pct.	1.000 kr.
50-99 pct.	1.500 kr.
100 pct. eller mere	2.000 kr.

Hastighedsoverskridelse	Stor knallert
Under 30 pct.	1.000 kr.
30-60 pct.	2.000 kr. (klipovertrædelse)
Mere end 60 pct.	2.500 kr. (betinget frakendelse)

Som det fremgår foreslår Rigsadvokaten ikke forhøjelser af sanktionen ved spirituskørsel og kørsel med visse bevidsthedspåvirkende stoffer i blodet. Det samme gælder sanktionen ved kørsel i frakendelsestiden på stor knallert. Dette skyldes, at disse sanktioner har været undergivet lovregulering i de senere år. Bøden for kørsel uden at have erhvervet kørekort, der er den samme for stor knallert og personbiler mv., vil blive reguleret i overensstemmelse med løn- og prisudviklingen, jf. nærmere afsnit 4.8.

4.3.4. Overtrædelser hovedsageligt vedrørende tunge køretøjer

4.3.4.1 Indledning

Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 indeholder i et vist omfang bødetakster for overtrædelser, der hovedsageligt vedrører tunge køretøjer. Som eksempler herpå kan nævnes bekendtgørelse nr. 657 af 19. juni 2007 om køretøjers største bredde, længde, højde, vægt og akseltryk (dimensionsbekendtgørelsen) og overtrædelse af bekendtgørelse nr. 328 af 28. marts 2007 om køre- og hviletidsbestemmelserne i vejtransport. Der findes også andre regelsæt, f.eks. bekendtgørelse nr. 374 af 23. april 2007 om særtransport, hvor der endnu ikke er fastsat vejledende bødetakster.

På dette område kan der opstå spørgsmål om valg af ansvarssubjekt, idet der ved kørsel i erhvervs-mæssigt øjemed kan være grundlag for at gøre strafansvar gældende over for både føreren af køretøjet og den virksomhed/selskab, der lader transporten udføre, jf. nærmere Rigsadvokatmeddelelse nr. 5/1999 om valg af ansvarssubjekt i sager om virksomhedsansvar, der snarest forventes revideret. Endvidere er der på enkelte områder hjemmel til at pålægge ejeren (brugeren) af køretøjet objektivt ansvar for førerens overtrædelser.

I det følgende fremgår Rigsadvokatens overvejelser om bødefastsættelsen ved overtrædelse af de bestemmelser, der hovedsagelig vedrører tunge køretøjer.

4.3.4.2. Køretøjers bredde, længde, højde, vægt og akseltryk (dimensionsbekendtgørelsen)

Reglerne om bredde, længde og højde

Med hjemmel i færdselslovens § 84, stk. 1, er der i dimensionsbekendtgørelsen fastsat nærmere regler om bl.a. køretøjers største bredde, længde og højde. Reglerne omfatter både tunge køretøjer og almindelige personbiler.

Overtrædelse af bekendtgørelsen straffes efter de gældende retningslinjer med en bøde på 500 kr., jf. Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000.

Efter Rigsadvokatens opfattelse bør denne bøde forhøjes til 1.000 kr. til føreren af køretøjet, hvilket svarer til den foreslåede minimumsbøde ved overtrædelse af færdselsloven for motordrevne køretøjer, jf. nærmere afsnit 4.2.

I de tilfælde, hvor en eventuel transportvirksomhed/selskab kan gøres ansvarlig for førerens overtrædelser, jf. afsnit 4.3.4.1., foreslår Rigsadvokaten, at bøden fastsættes til 2.000 kr.

Den højere bøde til virksomheden/selskabet skal ses i lyset af, at kørslen udføres i dennes interesse, og at en eventuel besparelse ved manglende overholdelse af reglerne i bekendtgørelsen derved kommer virksomheden/selskabet til gode. I erhvervsforhold kan der således i højere grad være et økonomisk incitament til at medbringe for bredt, langt eller højt gods for at undgå yderligere omkostninger ved at skulle transportere godset på lovlig vis. Hertil kommer, at overtrædelse af reglerne generelt set kan indebære en fare for færdselssikkerheden, idet der f.eks. ved transport af for bredt gods kan opstå farlige situationer for modkørende og trafikanter i vejsiden, ligesom overskridelse af reglerne om højde på køretøjet kan indebære risiko for uheld ved passage under broer mv.

Der er ved forslaget tillige taget hensyn til, at bøden ved de mindre alvorlige overtrædelser af reglerne om særtransporter foreslås fastsat til lignende beløb, jf. nærmere afsnit 4.3.4.3.

Efter Rigsadvokatens opfattelse kan der forekomme overtrædelser af meget grov karakter, som bør straffes med bøde i et højere niveau. Der tænkes herved på dimensionsovertrædelser begået under godstransport, der har karakter af særtransport, men hvor reglerne i denne bekendtgørelse ikke finder anvendelse pga. godsets eller køretøjets karakter. Som eksempel kan nævnes transport med udeleligt gods med ulovlige dimensioner på køretøjer, der ikke er omfattet af særtransportbekendtgørelsen, f.eks. varebil.

Bøderne for grove overtrædelser af denne karakter bør efter Rigsadvokatens opfattelse fastsættes i et niveau svarende til de i afsnit 4.8.3. foreslåede retningslinjer for bøder ved grove overtrædelser af særtransportbekendtgørelsen (2.000 kr. til føreren og 4.000 kr. til transportvirksomheden/selskabet). F.eks. bør transport af udeleligt gods, der langt overstiger de tilladte dimensioner, ikke kunne medføre en lavere bøde, alene fordi transporten udføres med varebil i stedet for lastbil. Det må bero på en kon-

kret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om der er tale om en overtrædelse, der sanktionsmæssigt bør sidestilles med overtrædelse af særtransportbekendtgørelsen.

Reglerne om overlæs

Med hjemmel i færdselslovens § 85 er der i dimensionsbekendtgørelsen fastsat regler om overlæs, dvs. overskridelse af det tilladte akseltryk eller overskridelse af den tilladte totalvægt.

Reglerne i dimensionsbekendtgørelsen omfatter både tunge køretøjer og almindelige personbiler. Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 indeholder nærmere retningslinjer for bødefastsættelsen. Det bemærkes, at der ved overtrædelse af reglerne om overlæs gælder et objektivt ansvar for ejeren (brugeren) af køretøjet, der således kan pålægges bødeansvar, selvom overtrædelsen ikke kan tilregnes den pågældende som forsætlig eller uagtsom, jf. nærmere færdselslovens § 118, stk. 9.

Bøden ved for højt akseltryk udregnes i pct. i forhold til køretøjets tilladte akseltryk. Det fremgår af Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000, at der til føreren skal fastsættes en bøde på 20 kr. pr. pct. det faktiske akseltryk overstiger det tilladte og til ejeren (brugeren) 50 kr. pr. pct. Beløbet oprundes til nærmeste beløb deleligt med 500. Procenttaksterne stammer fra Rigsadvokatens bødekatolog fra 1991 og har ikke været reguleret siden.

Ifølge Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 19. november 1979 om kontrol med køretøjers akseltryk og totalvægt skal der anvendes en generel tolerancegrænse ved overtrædelse af reglerne, således at der kun rejses tiltale, hvis det tilladte akseltryk overskrides med mere end 7 pct. eller for enkeltaksler udgør mere end 500 kg. Hvis overskridelsen ikke overstiger 7 pct., men for enkeltaksler udgør mere end 500 kg, er bødestørrelsen 500 kr. til både føreren og ejeren (brugeren). Tolerancegrænsen indebærer, at den mindste bøde ved overtrædelse af reglerne om akseltryk efter oprunding er 500 kr. til både føreren og ejeren (brugeren).

I gentagelsestilfælde forhøjes bøden med 200 kr. til ejeren (brugeren) pr. forstraf. Bøden fordobles ved flere end 10 forstraffe, hvis der er indbyrdes gentagelsesvirkning mellem forstraffene. Gentagelsesvirkningen på dette område er 2 år, jf. afsnit 3.6.

For så vidt angår bøden ved overtrædelse af reglerne om totalvægt blev der ved lov nr. 187 af 30. marts 1999 om ændring af bl.a. færdselsloven (Skærpet kontrol med tunge køretøjer, køre- og hviletidsbestemmelser, betalingsbestemmelser mv.) indført en ny bestemmelse i færdselslovens § 118, stk. 5 (nu stk. 8), hvorefter der i forskrifter, som udstedes i medfør af færdselslovens § 85, kan fastsættes bestemmelser om udmåling af en skærpet bøde for overtrædelse af reglerne om køretøjers største tilladte totalvægt, når overtrædelsen er sket under kørsel med et køretøj med en tilladt totalvægt på over 3.500 kg.

Som begrundelse for skærpelsen henvises i lovforslagets bemærkninger bl.a. til, at kørsel med overlæs medfører en forøget risiko for færdselsuheld, idet bremselængden for tunge køretøjer forøges, når køretøjets vægt forøges. Det fremgår i den forbindelse endvidere af bemærkningerne til loven, at en

overskridelse af det højst tilladte akseltryk ikke altid har en direkte negativ færdselssikkerhedsmæssig effekt, idet lastbiler ofte vil være konstrueret til højere akseltryk. Overskridelse af akseltrykket medfører således alene et forøget vejslid. Derimod vil en overskridelse af totalvægten altid have negativ indflydelse på færdselssikkerheden. En overskridelse af totalvægten med f.eks. 30 pct. vil således for tunge køretøjer typisk medføre en forøget bremselængde med 30 pct.

Bøden udregnes i pct. i forhold til køretøjets tilladte totalvægt. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget skal bøden fastsættes til 100 kr. til føreren pr. pct., den faktiske vægt overstiger den tilladte, og 250 kr. pr. pct. til ejeren (brugeren) af køretøjet. De fremkomne beløb oprundes til nærmeste beløb deleligt med 500.

Ved overtrædelse af reglerne gælder der en tolerancegrænse, hvorefter der kun rejses tiltale, hvis den tilladte totalvægt overskrides med mere end 7 pct., jf. Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 19. november 1979. Tolerancegrænsen indebærer, at den mindste bøde ved overtrædelse af reglerne om tilladt totalvægt er 1.000 kr. til føreren efter oprunding og 2.000 kr. til ejeren (brugeren).

I gentagelsestilfælde forhøjes bøden til ejeren (brugeren) med 1.000 kr. pr. forstraf. Ved flere end 10 forstraffe fordobles bøden, hvis der er indbyrdes gentagelsesvirkning mellem forstraffene. Gentagelsesvirkningen på dette område er 2 år, jf. afsnit 3.6.

De gældende sanktioner for kørsel med overlæs er fastsat i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager i overensstemmelse med de i lovforslaget angivne retningslinjer.

Retningslinjerne indebærer, at der i konkrete sager udmåles bøder af en meget betydelig størrelse, jf. f.eks. U 2001.2431 Ø, hvor der blev fastsat en bøde på 211.000 kr. til en vognmand for flere overtrædelser i gentagelsestilfælde.

Ved overtrædelser med køretøjer med en tilladt totalvægt på op til 3.500 kg skal der ikke fastsættes en skærpet bøde. Ifølge Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 er bøden til føreren 10 kr. pr. pct. den faktiske totalvægt overstiger den tilladte totalvægt, og 25 kr. pr. pct. til ejeren (brugeren). Beløbet oprundes til nærmeste beløb deleligt med 500. Der gælder også i disse tilfælde en tolerancegrænse på 7 pct.

I gentagelsestilfælde forhøjes bøden til 200 kr. for ejeren (brugeren) pr. forstraf. Ved flere end 10 forstraffe fordobles bøden, hvis der er indbyrdes gentagelsesvirkning mellem forstraffene. Gentagelsesvirkningen på dette område er 2 år, jf. afsnit 3.6.

Rigsadvokaten har overvejet, om bøderne ved kørsel med overlæs bør forhøjes, og hvordan en sådan forhøjelse i givet fald kan gennemføres.

Som tidligere nævnt er ovennævnte procenttakster ikke reguleret siden 1991 med undtagelse af taksterne for overtrædelse af reglerne om tilladt totalvægt med tunge køretøjer, som senest er reguleret i 1999.

Efter Rigsadvokatens opfattelse er der set i lyset af løn- og prisudviklingen grundlag for en generel forhøjelse af bøderne for overlæs. Der kan endvidere være anledning til at foretage en særlig forhøjelse af de på nuværende tidspunkt meget beskedne bøder ved overtrædelse af reglerne om akseltryk. Det samme gælder for bøderne ved overtrædelse af reglerne om totalvægt for så vidt angår køretøjer med en tilladt totalvægt på op til 3.500 kg.

Vedrørende overtrædelse af reglerne om akseltryk foreslås bøden til føreren forhøjet fra 20 kr. til 75 kr. pr. pct., og fra 50 kr. til 150 kr. pr. pct. for ejeren (brugeren). Det fremkomne bødebeløb skal forsat oprundes til nærmeste beløb deleligt med 500 i overensstemmelse med de gældende retningslinjer.

Forslaget vil indebære, at den mindste bøde ved overtrædelse af reglerne efter oprunding vil udgøre 1.000 kr. til føreren og 1.500 kr. til ejeren (brugeren). Som et yderligere eksempel kan nævnes, at bøden ved overtrædelse af reglerne med f.eks. 20 pct. vil skulle fastsættes til 1.500 kr. til føreren og 3.000 kr. til ejeren (brugeren).

For så vidt angår totalvægt foreslås bødetaksterne for de tunge køretøjer (over 3.500 kg) forhøjet i overensstemmelse med løn- og prisudviklingen siden 1999 med oprunding til nærmeste beløb deleligt med 25 kr.

Dette vil indebære, at bøden til føreren af tunge køretøjer skal forhøjes fra 100 kr. til 150 kr. pr. pct., mens bøden til ejeren (brugeren) skal forhøjes fra 250 kr. til 350 kr. pr. pct. Det fremkomne bødebeløb skal forsat oprundes til nærmeste beløb deleligt med 500 i overensstemmelse med de gældende retningslinjer.

Forslaget vil f.eks. indebære, at den mindste bøde til føreren, dvs. ved en overtrædelse på 8 pct., vil blive fastsat til 1.500 kr. mod tidligere 1.000 kr. Bøden til ejeren (brugeren) vil efter forslaget blive fastsat til 3.000 kr. mod tidligere 2.000 kr.

Bøderne ved overtrædelse af reglerne om største tilladte totalvægt med mindre køretøjer (op til 3.500 kg) bør efter Rigsadvokatens opfattelse forhøjes udover løn- og prisudviklingen.

Bøder på henholdsvis 10 og 25 kr. pr. pct. er efter Rigsadvokatens opfattelse utidssvarende, ligesom de langt fra afspejler de færdselssikkerhedsmæssige risici, som overtrædelserne indebærer.

For at bringe bøderne op til et tidssvarende niveau er det efter Rigsadvokatens opfattelse nødvendigt med en meget betydelig forhøjelse. Det foreslås derfor, at bøden til føreren forhøjes til 75 kr. pr. pct. og at bøden til ejeren (brugeren) forhøjes til 150 kr. pr. pct. Beløbet skal forsat oprundes til nærmeste beløb deleligt med 500 i overensstemmelse med de gældende retningslinjer.

Forslaget indebærer, at der forsat vil være tale om væsentlig lavere bøder ved overtrædelser med mindre køretøjer i forhold til overtrædelser med tunge køretøjer. Endvidere vil bøden for mindre kø-

retøjer være den samme, uanset om der er tale om overtrædelse af reglerne om akseltryk eller tilladt totalvægt. Der henvises til de anførte bødeeksempler ovenfor.

4.3.4.3. Særtransport

Ved særtransport forstås transport af udeleligt gods, der medfører overskridelse af en eller flere bestemmelser i dimensionsbekendtgørelsen, og som udføres med køretøjer, herunder blokvogne og vogntog. En blokvogn er efter færdselslovens § 2, nr. 3, defineret som et motordrevet køretøj eller dertil koblet køretøj, hvis vægt, akseltryk, dimensioner eller øvrige konstruktion udelukker køretøjet fra registrering, og som er beregnet til transport af særlig tungt eller omfangsrigt gods. Som eksempel herpå kan nævnes transport af vindmøllevinger.

Reglerne om særtransport findes i bekendtgørelse nr. 374 af 23. april 2007 om særtransport. Bekendtgørelsen indeholder en række bestemmelser, som skal iagttages i forbindelse med udførelse af sådanne transporter, herunder bestemmelser om syn og godkendelser, betingelser for udførelse af særtransport og anvendelse af ledsagebiler. Endvidere indeholder bekendtgørelsen regler om, hvornår der er krav om særtransporttilladelse.

Overtrædelse af reglerne, herunder tilsidesættelse af vilkår i særtransporttilladelser, straffes med bøde, jf. bekendtgørelsens § 42. I sager om overtrædelse af reglerne vedrørende særtransport kan strafansvar gøres gældende over for både chaufføren og vognmandsvirksomheden, hvis de almindelige betingelser for strafansvar er opfyldt.

Rigsadvokaten har både fra politikredse og transportbranchen modtaget opfordringer til at fastsætte bødetakster i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 for overtrædelse af reglerne om særtransport. Rigsadvokaten har nu haft lejlighed til nærmere at overveje, hvilke retningslinjer der bør fastsættes for anklagemyndighedens bødepåstande i disse sager.

Under disse overvejelser har Rigsadvokaten først og fremmest inddraget hensynet til færdselssikkerheden. Navnlig de meget lange eller brede køretøjer er særdeles pladskrævende og stiller store krav til manøvrering, hvilket kan indebære en betydelig færdselssikkerhedsmæssig risiko for andre trafikanter på vejene. Transport med meget tunge køretøjer kan endvidere udgøre ekstreme belastninger på veje og bygningsværker med deraf følgende betydelige samfundsmæssige udgifter til udbedring af vejnettet. Det er desuden indgået i overvejelserne om bødernes størrelse, at overtrædelserne begås i erhvervsforhold, hvor der kan opnås betydelige besparelser ved overtrædelse af reglerne.

En gennemgang af retspraksis på området, der hovedsagelig foreligger i form af utrykte by- og landsretsdomme, giver grundlag for at antage, at overtrædelse af bekendtgørelsen som udgangspunkt straffes med en bøde på 1.000 kr. til føreren og 2.000 kr. til transportvirksomheden/selskabet, der lader transporten udføre. Disse bødetakster gælder dog ikke ”grovere overtrædelser” af bekendtgørelsen. F.eks. ses overtrædelser af bekendtgørelsens § 14 om tilladelse til særtransport straffet med bøder på 1.000 kr. til føreren af køretøjet og bøder på 4.000 kr. til transportvirksomheden/selskabet. Endvidere

ses overtrædelse af bekendtgørelsens § 37 om ledsagekøretøj straffet med en bøde på 1.000 kr. til føreren og 6.000 kr. til virksomheden.

På baggrund af den foreliggende retspraksis og de ovenfor nævnte hensyn har Rigsadvokaten fundet anledning til at foreslå følgende bødetakster på området:

Manglende tilladelse, jf. bekendtgørelsens § 14

Kørsel med en særtransport uden tilladelse vurderes af Rigsadvokaten som den mest alvorlige overtrædelse af bekendtgørelsen. De tilladelseskrævende transporter har en helt særlig karakter. Tilladelsen forudsætter, at transporten ikke med rimelighed kan kræves gennemført på anden måde. Ved vurderingen heraf skal der på den ene side foretages en afvejning af den økonomiske interesse i at gennemføre transporten og på den anden side hensynet til færdselssikkerheden, jf. nærmere bekendtgørelsens § 15. Politiet skal forud for transportens gennemførelse i samarbejde med vej- og bromyndigheder foretage en nøje vurdering af forsvarligheden af transportens gennemførelse, herunder hvilke vilkår, der skal stilles som betingelse for tilladelsen.

Den gældende bøde på 1.000 kr. til føreren og 4.000 kr. til virksomheden afspejler efter Rigsadvokatens opfattelse ikke i tilstrækkelig grad de færdselssikkerhedsmæssige og samfundsmæssige hensyn, der ligger til grund for tilladelseskravet. Det samme gælder hensynet til, at virksomheden ikke skal kunne opnå en besparelse ved at have undgået de udgiftskrævende vilkår, som politiet ville have stillet som betingelse for gennemførelse af transporten.

På denne baggrund finder Rigsadvokaten, at en forhøjelse på 2,5 gange det i praksis gældende bødeniveau ved overtrædelse af bekendtgørelsens § 14 må anses for passende, således at bøden fremover fastsættes til 3.000 kr. til føreren og 10.000 kr. til transportvirksomheden/selskabet.

Ledsagebil, bekendtgørelsens § 22, stk. 4 og § 37

Det følger af særtransportbekendtgørelsens § 37, hvornår der skal anvendes ledsagebil, hvilket f.eks. er tilfældet, når den samlede længde af transporten overstiger 30 meter, eller hvis der er tale om en langsommekørende transport på motorvejen. Der kan desuden fastsættes vilkår om ledsagelse efter bekendtgørelsens § 22, stk. 4.

Efter Rigsadvokatens opfattelse må anvendelse af ledsagebil anses som et helt centralt vilkår/krav, idet manglende opfyldelse heraf kan medføre, at transporten ikke sker på en færdselssikkerhedsmæssig forsvarlig måde.

På denne baggrund og set i lyset af den foreliggende praksis på området er det Rigsadvokatens opfattelse, at overtrædelse af vilkår/krav om anvendelse af ledsagebil bør straffes med en bøde på 2.000 kr. til føreren og 6.000 kr. til transportvirksomheden/selskabet.

Overtrædelse af andre visse grundlæggende vilkår for tilladelsen, bekendtgørelsens § 22, stk. 4

Det er Rigsadvokatens opfattelse, at der tillige er grundlag for fastsættelse af en særlig forhøjet bøde ved overtrædelse af andre centrale vilkår om område, tidspunkt, rute og særlig afmærkning, jf. bekendtgørelsens § 22, stk. 4, og overtrædelse af vilkår om spærretider og eventuelt særlige meddelte vilkår som nævnt i bekendtgørelsens § 22, stk. 4, 1. pkt.

Rigsadvokaten finder, at bøden for sådanne overtrædelser bør fastsættes til 2.000 kr. til føreren og 4.000 kr. til transportvirksomheden/selskabet.

Det er herved lagt vægt på, at overtrædelse af de nævnte vilkår kan udgøre en betydelig risiko for færdselssikkerheden samt indebære betydelige samfundsmæssige omkostninger. F.eks. vil overtrædelse af et vilkår om særlig rute kunne medføre, at en tung særtransport kører på vej eller bro, der ikke er dimensioneret til transporten med ødelæggelser til følge.

Overtrædelse af hastighedsgrænser

Politiet påfører den størst tilladte hastighed på særtransporttilladelsen, jf. bekendtgørelsens § 22, stk. 1, 1. pkt. Endvidere følger det af færdselslovens § 41, at et køretøjs hastighed til enhver tid skal være afpasset efter forholdene med særligt hensyn til andres sikkerhed mv. Det er som udgangspunkt alene føreren, der er ansvarlig for hastighedsovertrædelsen.

Det er Rigsadvokatens opfattelse, at bøden i de tilfælde, hvor der er tale om overtrædelse af en vilkårsbestemt hastighedsgrænse, bør fastsættes proportionalt i forhold til hastighedsoverskridelsen, ligesom det er tilfældet ved overtrædelse af hastighedsgrænserne i færdselslovens §§ 42 og 43. Rigsadvokaten foreslår i den forbindelse, at de i afsnit 4.7. foreslåede takster for overtrædelse af færdselslovens hastighedsgrænser på alle veje med tunge køretøjer (incl. det særlige tillæg ved hastighedsoverskridelser på 30 pct. eller derover) skal finde anvendelse. Der henvises herved til afsnit 4.7.3. og bilag 2.

Det er endvidere Rigsadvokatens opfattelse, at overtrædelser af færdselslovens § 41 i disse tilfælde bør straffes med en bøde på 3.000 kr. Rigsadvokaten har herved lagt vægt på den særlige risiko, der er forbundet med hastighedsovertrædelser af denne karakter under udførelse af særtransport.

Øvrige overtrædelser af særtransportbekendtgørelsen og/eller vilkår i tilladelsen fastsat i medfør af bekendtgørelsen

Der findes andre mindre grove overtrædelser af særtransportbekendtgørelsen og de i tilladelsen meddelte vilkår, f.eks. manglende medbringelse af tilladelsen, manglende medbringelse af en højst 1 måned gammel udskrift fra Vejdirektoratets hjemmeside vedrørende spærretider og eventuelle særlige meddelte vilkår eller manglende afmærkning af køretøjets hastighedsgrænse. Disse overtrædelser bør efter Rigsadvokatens opfattelse fortsat straffes med bøder på 1.000 kr. til føreren og 2.000 kr. til den virksomhed/selskab, der lader transporten udføre.

Det bemærkes, at retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 vil kunne suppleres med flere bødepositioner, hvis der på baggrund af retspraksis er grundlag herfor.

4.3.4.4. Køre- og hviletid

Som det er nævnt i afsnit 2.2.5. blev der ved lov nr. 557 af 24. juni 2005 om ændring af færdselsloven og pasloven bl.a. indført et skærpet bødesanktionssystem samt mulighed for frakendelse af førerretten ved overtrædelse af reglerne om køre- og hviletid.

Lovændringen indebar bl.a., at der blev indført et gradueret bødesanktionssystem ved overtrædelse af køre- og hviletidsforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 561/2006 (harmonisering af visse bestemmelser på det sociale område inden for vejtransport og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3821/85 og (EF) nr. 2135/98 samt ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 3820/85).

Efter bemærkningerne til loven skal der ved overtrædelse af køre- og hviletidsforordningen fastsættes en bøde til føreren på 100 kr. for hver gang, den fastsatte grænse for køretid eller hviletid overskrides med 1 pct. For ejeren/brugeren fastsættes en bøde, der er det dobbelte af bøden til føreren, dvs. 200 kr. pr. pct. reglerne overskrides. Der rejses dog kun tiltale, hvis overskridelsen har været på 5 pct. eller mere, hvilket indebærer, at den første bødeposition for en fører er 500 kr., mens den første bødeposition for ejeren er 1.000 kr.

For så vidt angår overtrædelse af kontrolapparatforordningen (Rådets forordning (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport) følger det af bemærkningerne til loven, at bøden til en fører for overtrædelse af reglerne i kontrolapparatforordningen er på 3.000 kr., hvilket svarer til bøden for en overtrædelse af køre- og hviletidsforordningen på 30 pct. Det fremgår endvidere, at bøden til ejeren skal være det dobbelte, dvs. 6.000 kr.

Som det fremgår af afsnit 4.2. har Rigsadvokaten ikke fundet anledning til at foreslå forhøjelser af bøderne på dette område, herunder den første bødeposition til en fører på 500 kr. Dette skyldes, at sanktionerne senest er ændret med virkning fra den 1. september 2005, og at der på nuværende tidspunkt ikke findes grundlag for en yderligere skærpelse af bøderne.

4.4. Særlig forhøjelse ved overtrædelser omfattet af klippekortordningen

Klippekortordningen indebærer, at føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, betinget skal frakendes førerretten, hvis han inden for en periode af tre år gør sig skyldig i tre overtrædelser af de i færdselslovens § 125, stk. 2, nævnte bestemmelser, der ikke i sig selv medfører frakendelse af førerretten efter § 125, stk. 1. Er der tale om en førstegangserhverver, vil der i stedet blive pålagt kørselsforbud, hvis den pågældende inden for de første tre år efter erhvervelse af førerretten gør sig skyldig i to af de nævnte overtrædelser, jf. færdselslovens § 125, stk. 3, jf. § 127.

Klippekortordningen blev indført ved lov nr. 267 af 21. april 2004 om ændring af færdselsloven. Det fremgår af forarbejderne til loven, at ordningen kun burde omfatte grovere overtrædelser af færdselsloven, hvilket navnlig ville sige adfærdsbaserede overtrædelser, der er væsentlige for trafikikkerheden. Der blev på denne baggrund udvalgt en række overtrædelser af denne karakter, som skulle indgå i ordningen. Justitsministeriet fandt endvidere grundlag for at medtage overtrædelser om fastspænding af og sikkerhedsudstyr til børn mv., idet førerens manglende opfyldelse af sine forpligtelser på dette punkt er af afgørende betydning for disse passagerers sikkerhed.

Endvidere var promillekørsel med en promille på under 0,80 oprindeligt omfattet af ordningen, men denne overtrædelse udgik, da reglerne om promille- og spirituskørsel blev ændret ved lov nr. 363 af 24. maj 2005.

Ved lov nr. 514 af 6. juni 2007 blev der tilføjet to nye overtrædelser til klippekortordningen. Begge overtrædelser vedrører fastspænding af børn og sikkerhedsudstyr til børn.

Klippekortordningen omfatter således fortsat kun adfærdsbaserede overtrædelser, der er væsentlige for trafikikkerheden, og overtrædelser vedrørende fastspænding af og sikkerhedsudstyr til børn, der er af afgørende betydning for børnenes sikkerhed.

De gældende bødetakster for overtrædelser omfattet af klippekortordningen varierer fra bøder på 500 kr. til bøder på 1.500 kr. med undtagelse af bødetaksterne for hastighedsovertrædelser, der er særligt reguleret, jf. nærmere afsnit 4.7.

De gældende bødetakster fordeler sig således:

<u>Færdselslovsovertrædelse</u>	<u>Gældende bødetakst</u>
Fremkørsel mod rødt lyssignal, kørsel mod kørselsretningen, overskridelse af spærrelinjer eller overskridelse af uafbrudt kantlinje i forbindelse med ulovlig kørsel i nødspor (§ 4, stk. 1 og 2).	500-1.500 kr.
Tilsidesættelse af reglerne om kørsel over jernbanespor (§ 5, stk. 2).	1.000-1.500 kr.
Kørsel med for kort afstand til forankørende (§ 15, stk. 3, 1. pkt.).	500 kr.
Kørsel venstre om helleanlæg (§ 15, stk. 4).	500 kr.
Ændring af færdselsretning og placering mv. til fare eller ulempe for andre (§ 16, stk. 2, og § 18, stk. 1 og 2).	1.000 kr.
Tilsidesættelse af reglerne om overhaling (§ 21, stk. 1-3).	1.000 kr.
Forøgelse af hastigheden, når man overhales mv. (§ 22, stk. 1).	500 kr.
Tilsidesættelse af forbud mod overhaling (§ 23 og forbud fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning).	1.000 kr.
Tilsidesættelse af reglerne om vognbaneskiift (§ 24, stk. 1).	1.000 kr.
Overhaling ved fodgængerfelt (§ 25).	1.000 kr.
Tilsidesættelse af vigepligt (§ 26, stk. 2-4 og 6, eller fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning).	1.000 kr. (§ 26, stk. 3, 4 og 6) – 1.500 kr.

	(§ 26, stk. 2)
Kap- og vædekørsel (§ 37, stk. 4).	1.500 kr.
Overskridelse af hastighedsgrænse med mere end 30 pct. (§ 42-43 a eller anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning).	1.000-7.500 kr. uden højhastighedstillæg (dog 500 kr. for store knallerter)
Befordring af børn under 5 år på trehjulet knallert uden sikkerhedssele (§ 51, stk. 7).	500 kr.
Befordring af børn under 135 cm på tohjulet motorcykel samt befordring af børn under 5 år på trehjulet motorcykel eller i sidevogn til motorcykel uden sikkerhedssele (§ 52, stk. 5).	500 kr.
Manglende anvendelse af sikkerhedsudstyr til børn (§ 80, stk. 4, 1. pkt., § 80 a, stk. 1 og 2, jf. stk. 6, 1. pkt., § 80 b, stk. 4, 2. pkt. og § 81, stk. 3).	500 kr.

Det er Rigsadvokatens opfattelse, at de overtrædelser af færdselsloven, som efter de nævnte lovændringer er blevet omfattet af klippekortordningen på grund af deres farlighed for andre trafikanter eller farlighed for medbragte børns sikkerhed, generelt bør straffes med en væsentlig højere bøde end den foreslåede minimumsbøde på 1.000 kr. for motordrevne køretøjer.

Det er endvidere Rigsadvokatens opfattelse, at der henset til overtrædelsernes karakter, herunder at alle overtrædelser – uanset bødestørrelse – medfører klip i kørekortet, ikke er grundlag for at opretholde den eksisterende forskel på bødetaksterne.

På den baggrund foreslår Rigsadvokaten, at der for overtrædelser omfattet af klippekortordningen fastsættes en vejledende bødetakst på 2.000 kr.

Efter Rigsadvokatens opfattelse vil en bøde på 2.000 kr., der er dobbelt så høj som den foreslåede minimumsbøde på 1.000 kr., i højere grad afspejle overtrædelsernes generelle trafikfarlige karakter, som er kendetegnet ved, at føreren ved sin adfærd tilsidesætter hensynet til de øvrige trafikanter i trafikken og hensynet til medbragte børns sikkerhed. Forhøjelsen vil endvidere understrege det uacceptable i, at bilister ikke udviser den fornødne omtanke og ansvarlighed i trafikken.

Det bemærkes, at der ved forslaget til bødestørrelse er taget hensyn til, at overtrædelserne – udover bødestraffen – medfører klip i kørekortet. Det enkelte klip vil således i en periode på tre år have den yderligere konsekvens for føreren, at han ved gentagne klipovertrædelser risikerer betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten.

Forslaget vil i nogle tilfælde indebære en betydelig forhøjelse bøden som f.eks. ved for tæt kørsel i forhold til den forankørende bilist eller ved manglende anvendelse af sikkerhedsudstyr til børn, hvor bøden forhøjes fra 500 kr. til 2.000 kr. Det bemærkes dog i den forbindelse, at den gældende bøde på 500 kr. i ingen af de nævnte tilfælde kan anses for tidssvarende.

Den foreslåede bøde på 2.000 kr. skal efter forslaget ikke anvendes ved hastighedsovertrædelser, som er omfattet af klippekortordningen. Baggrunden herfor er, at bøderne ved overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser er særligt reguleret, og at der foreslås andre generelle forhøjelser i relation til disse bøder, jf. nærmere afsnit 4.7.

4.5. Særlig forhøjelse ved overtrædelser, der medfører frakendelse af førerretten eller kørselsforbud

De almindelige bestemmelser om frakendelse af førerretten findes i færdselslovens § 125 (betinget frakendelse) og § 126 (ubetinget frakendelse) samt i § 127 om kørselsforbud og § 128 om frakendelsestidens længde.

Når der er tale om overtrædelser af en sådan grovhed, at frakendelse af førerretten kan komme på tale, er der fast praksis for, at bøden – uanset den vejledende bødetakst for den enkelte overtrædelse – ikke fastsættes til beløb under 1.500 kr. Rigsadvokaten har senest ved udsendelsen af retningslinjerne i 2000 meddelt, at denne praksis bør opretholdes, jf. Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000, afsnit 2.2.

Som eksempel på et sådant tilfælde kan nævnes en uforsvarlig overhaling, hvor den takstmæssige bøde for overtrædelse af færdselslovens § 21, stk. 2, er 1.000 kr. efter de gældende retningslinjer. Er overtrædelsen af bestemmelsen imidlertid så grov, at der som følge af overtrædelsen tillige bliver tale om frakendelse af førerretten, vil bøden i stedet blive fastsat til 1.500 kr.

Det bemærkes i den forbindelse, at bøden på 1.500 kr. er en ”minimumsbøde”, og der kan således forekomme situationer, hvor bøden vil være højere. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis der i kørselsforløbet er begået flere overtrædelser af færdselsloven, eller hvor den takstmæssige bøde overstiger 1.500 kr.

Hvis en forhøjelse alene skulle baseres på prisudviklingen siden 2000 med oprunding til nærmeste beløb deleligt med 500 kr., skulle bøden fastsættes til 2.000 kr. En bøde i den størrelsesorden vil imidlertid svare til den foreslåede bøde ved overtrædelse af klippekortordningen, jf. afsnit 4.4. Henset til karakteren af de overtrædelser, der kan medføre frakendelse af førerretten eller kørselsforbud, jf. færdselslovens §§ 125-127, finder Rigsadvokaten, at der kan være grundlag for at overveje en forhøjelse udover prisudviklingen.

Det bemærkes i den forbindelse, at hvis førerretten frakendes betinget eller ubetinget, skal føreren bestå en kontrollerende køreprøve som betingelse for at beholde/generhverve førerretten. Sker frakendelsen som følge af spirituskørsel skal føreren endvidere gennemføre et kursus i alkohol og trafik (A/T-kursus). Bliver en fører pålagt et kørselsforbud kan førerretten kun gengives, hvis føreren forinden har gennemført fornyet særlig køreundervisning og har bestået en kontrollerende køreprøve. Udgifterne skal betales af føreren.

Det forhold, at føreren i disse tilfælde – ved siden af bøden for overtrædelsen – må afholde ikke ubetydelige udgifter til de nævnte køreprøver og kurser er indgået i overvejelserne om bødens størrelse.

Der er endvidere taget hensyn til, at kørselsforbud og førerretsfrakendelse, navnlig ubetinget, kan medføre ganske alvorlige sociale og arbejdsmæssige konsekvenser for den pågældende fører. Det er i øvrigt et almindeligt strafudmålingsprincip, at der i tilfælde af rettighedsfrakendelse skal tages hensyn hertil ved fastsættelsen af straffen, jf. straffelovens § 82, nr. 12.

På baggrund af ovennævnte overvejelser foreslår Rigsadvokaten, at der sker en forhøjelse af bøden i disse tilfælde fra 1.500 kr. til 2.500 kr. En bøde i det niveau vil efter Rigsadvokatens opfattelse udgøre en passende sanktion i de tilfælde, hvor førerens adfærd i trafikken har været så grov, at der i sagen er grundlag for betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten. En bøde på 2.500 kr. findes endvidere passende henset til den foreslåede bødetakst på 2.000 kr. ved overtrædelser omfattet af klippekortordningen, der i almindelighed må betragtes som mindre alvorlige end de overtrædelser, der medfører frakendelse af førerretten. Endelig findes den foreslåede bøde ikke uproportional i forhold til de nævnte udgifter til kontrollerende køreprøve mv., som tillige skal afholdes af den dømte.

4.6. Andre særlige forhøjelser på grund af trafikfarlighed mv.

4.6.1. Indledning

I forbindelse med gennemgangen af det eksisterende bødekatalog har Rigsadvokaten overvejet, om der udover de overtrædelser, som er omfattet af klippekortordningen, eller som medfører kørselsforbud eller frakendelse af førerretten, er tilfælde, hvor der kan være grundlag for at fastsætte en højere bøde end den foreslåede minimumsbøde på 1.000 kr. for motordrevne køretøjer, jf. nærmere nedenfor.

4.6.2. Manglende efterkommelse af anvisninger mv., færdselslovens § 4, stk. 1 og 2

Det følger af færdselslovens § 4, stk. 1, at trafikanter skal efterkomme de anvisninger for færdslen, som gives ved færdselstavler, afmærkning på kørebane eller cykelsti, signalanlæg eller på anden måde. Disse anvisninger skal efterkommes forud for færdselsreglerne, jf. færdselslovens § 4, stk. 3.

Transportministeren har i medfør af bl.a. færdselslovens § 95 fastsat bestemmelser om vejafmærkningens udformning og betydning i bekendtgørelse nr. 784 af 6. juli 2006 om vejafmærkning, mens reglerne om afmærkningens anvendelse og administration, herunder krav til afmærkningens tekniske udførelse og opstilling, findes i Vejdirektoratets bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning.

Det følger endvidere af færdselslovens § 4, stk. 2, at trafikanter skal efterkomme de anvisninger for færdslen, som gives af politiet eller andre, som justitsministeren har bemyndiget til at regulere færdslen. Disse anvisninger skal efterkommes forud for anvisningerne efter stk. 1, jf. færdselslovens § 4, stk. 2, 2. pkt. og forud for færdselsreglerne, jf. færdselslovens § 4, stk. 3.

Bemyndigelsen til at fastsætte bestemmelser om andres end politiets adgang til at foretage færdselsregulering er udnyttet i bekendtgørelse nr. 732 af 11. juli 2005 om forsvarets, redningsberedskabets og Danmarks Idræts Forbunds regulering af færdslen.

Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 indeholder følgende bødetakster for motorkøretøjer ved overtrædelser af færdselslovens § 4, stk. 1 og 2:

Færdselstavle og pile ej respekteret (herunder kørsel mod kørselsretningen)	
Uden ulempe	500 kr.
Med ulempe	1.000 kr.
Overskridelse af spærrelinje – reversible vognbaner	
Uden ulempe	500 kr.
Med ulempe	1.000 kr.
Lyssignal ej respekteret	
Uden ulempe	1.000 kr.
Med ulempe eller påkørsel	1.500 kr.
Ulovlig kørsel i nødspor	
Uden ulempe	500 kr.
Med ulempe	1.000 kr.
Ej efterkommet politiets anvisning	
Uden ulempe	500 kr.
Med ulempe eller påkørsel	1.000 kr.

Fremkørsel mod rødt lyssignal, kørsel mod kørselsretningen, overskridelse af spærrelinjer ved overhaling og overskridelse af uafbrudt kantlinje i forbindelse med ulovlig kørsel i nødspor er alle overtrædelser omfattet af klippekortordningen, jf. færdselslovens § 125, stk. 2, nr. 2. Disse overtrædelser er derved også omfattet af Rigsadvokatens forslag om en bødetakst på 2.000 kr., der skal gælde for alle klipovertrædelser (uanset ulempe eller påkørsel), jf. afsnit 4.4.

Rigsadvokaten har overvejet, hvilken bødetakst der bør fastsættes ved de øvrige overtrædelser af færdselslovens § 4, stk. 1 og 2. Rigsadvokaten har i den forbindelse ikke fundet anledning til at videreføre de gældende retningslinjer om graduering af bødetaksterne afhængig af, om overtrædelserne har været til ulempe for andre eller ej, og/eller om overtrædelserne har medført påkørsel af en anden trafikanter. Det er Rigsadvokatens opfattelse, at der i stedet bør fastsættes én bødetakst, som afspejler overtrædelsens generelle farlighed.

Der henvises herved til, at det ofte vil bero på tilfældigheder, om der i den konkrete situation opstår ulempe eller påkørsel af andre trafikanter. Hertil kommer, at anvendelsen af ulempe-kriteriet kan give anledning til yderligere ressourcekrævende bevisførelse i retten, herunder indkaldelse af særlige vidner mv., hvilket efter Rigsadvokatens opfattelse næppe står mål med den mindre forhøjelse af bødetaksten, som ”ulempe-kriteriet” efter de gældende retningslinjer giver anledning til.

For så vidt angår bødetaksten er det Rigsadvokatens opfattelse, at bøden for overtrædelse af både færdselslovens § 4, stk. 1 og 2, bør fastsættes noget højere end den foreslåede minimumsbøde på 1.000 kr., jf. afsnit 4.2. Rigsadvokaten skal herved henvise til, at der er tale om grundlæggende færdselsregler, hvis iagttagelse kan være af afgørende betydning for andre personers sikkerhed, idet langt

de fleste må formodes at indrette deres kørsel i forventning om, at de øvrige trafikanter efterkommer færdselsanvisningerne.

Det er på denne baggrund Rigsadvokatens opfattelse, at bøden for overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1 og 2, når overtrædelserne ikke er omfattet af klippekortordningen, bør fastsættes til 1.500 kr. En bøde i dette niveau findes endvidere passende henset til den foreslåede minimumsbøde på 1.000 kr. for motordrevne køretøjer samt den foreslåede bøde ved klipovertrædelser på 2.000 kr.

4.6.3. Håndholdt mobiltelefon, færdselslovens § 55 a

Forbuddet i færdselslovens § 55 a mod, at førere anvender håndholdt mobiltelefon under kørsel, blev indsat i færdselsloven ved lov nr. 468 af 10. juni 1997 med ikrafttræden den 1. juli 1998.

Bemærkningerne til lovforslaget indeholder ikke tilkendegivelser vedrørende bødens størrelse, men forud for lovens ikrafttræden blev der udsendt en Rigsadvokatmeddelelse i 1998 (RM 6/1998), hvoraf det fremgik, at anklagemyndighedens bødepåstand i disse sager skulle være 300 kr.

Ved revisionen i 2000 blev bøden for overtrædelse af § 55 a forhøjet til 500 kr., jf. Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000. Denne bødetakst er forsat gældende.

Efter Rigsadvokatens opfattelse kan der være anledning til at overveje, om der under hensyn til overtrædelsens trafikfarlige karakter er grundlag for at fastsætte en højere bøde ved overtrædelse af § 55 a end den foreslåede minimumsbøde på 1.000 kr. for motordrevne køretøjer.

Det er antageligt velkendt, at anvendelse af håndholdt mobiltelefon under kørsel er distraherende og forringer førerens reaktionsevne. Dette kan indebære en nærliggende risiko for, at føreren er uopmærksom på den øvrige trafik, vejforløb mv., eller at føreren mister herredømmet over køretøjet med deraf følgende risiko for person- eller tingskade.

Det må endvidere antages, at omfanget af overtrædelser – både blandt bilister og cyklister – har været stigende siden forbuddets indførelse i 1998. Det kan i den forbindelse oplyses, at der i 2008 blev registreret 21.592 sigtelser² om overtrædelse af bestemmelsen i færdselslovens § 55 a, og at der alene i 1. halvår 2009 er registreret ca. 16.457 sigtelser om overtrædelse af bestemmelsen.

Hertil kommer, at sanktionen for overtrædelse af forbuddet mod anvendelse af håndholdt mobiltelefon, herunder om overtrædelsen burde være omfattet af klippekortordningen, løbende har været genstand for en del opmærksomhed i den offentlige debat.

På baggrund af ovennævnte overvejelser er det Rigsadvokatens opfattelse, at bøden for overtrædelse af forbuddet i færdselslovens § 55 a mod anvendelse af håndholdt mobiltelefon passende kan fastsættes til 1.500 kr.

² Opgørelse fra Rigspolitiet pr. 1. september 2009

En forhøjelse af bøden fra 500 kr. til 1.500 kr. vil efter Rigsadvokatens opfattelse endvidere udgøre en klar tilkendegivelse af, at det er uacceptabelt, at en fører af et motordrevet køretøj bevidst sætter sig i en situation, hvor den pågældendes opmærksomhed mod den øvrige trafik er reduceret.

Om bøden i tilfælde, hvor cyklister og ridende overtræder forbuddet, henvises til afsnit 4.3.2.

4.6.4. Overladelse af føringen til en person, der ikke lovligt kan føre køretøjet, færdselslovens § 65, stk. 2 (og § 54, stk. 4)

Efter færdselslovens § 65, stk. 2, må ejeren (brugeren), føreren og den, der i øvrigt har rådighed over et motordrevet køretøj, ikke overlade føringen til en person, der ikke lovligt kan føre køretøjet.

Bestemmelsen er en særlig medvirkensregel, der vedrører de formelle betingelser for at føre et motordrevet køretøj, dvs. besiddelse af førerret til den omhandlede kørsel. Enhver, der har rådighed over et motordrevet køretøj (bil, motorcykel, traktor, motorredskab og knallert), er omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde, jf. nærmere Færdselsloven med kommentarer, 1992, Waaben m.fl., side 479 f. Dette indebærer f.eks., at en bilejer ikke lovligt kan overlade føringen af bilen til en person, der ikke har erhvervet førerret til bil, eller som er frataget førerretten.

Overtrædelse af færdselslovens § 65, stk. 2, straffes som udgangspunkt med en bøde på 500 kr., medmindre overtrædelsen vedrører et køretøj omfattet af færdselslovens § 43, stk. 1 eller 2 (tunge køretøjer, f.eks. busser og lastbiler). I disse tilfælde fastsættes en særlig skærpet bøde på 5.000 kr.

Førstnævnte bødetakst på 500 kr. er ikke justeret siden 1991, mens den skærpede bøde på 5.000 kr. blev indført ved lov nr. 557 af 24. juni 2005 om ændring af færdselsloven og pasloven. Lovændringen havde sammenhæng med indførelsen af de skærpede sanktioner på køre- og hviletidsområdet. Det fremgår af forarbejderne til lovændringen, at straffen for overtrædelse af både § 65, stk. 1 og 2, skal være 5.000 kr., når overtrædelsen vedrører kørsel med tunge køretøjer. Denne bødeposition skal anvendes, hvis ejeren (brugeren) af et tungt køretøj ikke vil oplyse, hvem der har ført køretøjet, og hvor en ejer har overladt et tungt køretøj til en person, der ikke lovligt kan føre køretøjet, herunder hvis den pågældende ikke har erhvervet førerret til f.eks. lastbil, men alene til personbil. Som begrundelse for den meget betydelige forhøjelse af bøden i disse tilfælde henvises i bemærkningerne bl.a. til den betydelige færdselssikkerhedsmæssige risiko, der er forbundet med kørsel med tunge køretøjer uden at have erhvervet den fornødne førerret.

Ved lov nr. 347 af 6. maj 2009 skete der endvidere en skærpelse af straffen for tilsidesættelse af oplysningspligten i færdselslovens § 65, stk. 1, når overtrædelsen vedrører andre køretøjer end lastbiler og busser. Lovændringen, der trådte i kraft den 8. maj 2009, indebærer således en skærpelse af straffen for bilejere, der ikke efterkommer politiets anmodning om at oplyse identiteten på den person, som – typisk i forbindelse med en konstateret færdselsforseelse – har været fører af bilen. Ændringen indebærer, at der altid skal udmåles en skærpet bøde for overtrædelse af færdselslovens § 65, stk. 1, og ikke som tidligere alene i de tilfælde, hvor overtrædelsen vedrører et tungt køretøj.

Efter bemærkningerne til loven forudsattes bøden forhøjet fra 500 kr. til 2.500 kr. for overtrædelse af § 65, stk. 1, vedrørende andre køretøjer end tunge køretøjer.

Under hensyn til de seneste skærper af bøden for overtrædelse af færdselslovens § 65 er der efter Rigsadvokatens opfattelse behov for nærmere at overveje bødens størrelse ved overtrædelse af færdselslovens § 65, stk. 2, når overtrædelsen vedrører andre motordrevne køretøjer end tunge køretøjer. Det synes i den forbindelse vanskeligt at begrunde den meget store forskel på sanktionen i de tilfælde, hvor forbuddet mod at overlade køretøjet til en person, der ikke lovligt kan føre dette, overtrædes i forhold til tunge køretøjer (5.000 kr.) og i de tilfælde, hvor forbuddet tilsidesættes i forhold til andre køretøjer (500 kr.).

En forhøjelse af bøden til den foreslåede minimumsbøde på 1.000 kr. kan efter Rigsadvokatens opfattelse ikke antages at have tilstrækkelig præventiv effekt i retning af at forhindre, at ejere (brugere) mv. overlader køretøjer til personer, som ikke lovligt kan føre disse.

Efter Rigsadvokatens opfattelse bør bødens størrelse ved overtrædelse af § 65, stk. 2, på den ene side i højere grad afspejle den betydelige færdselssikkerhedsmæssige risiko, der kan være forbundet med at overlade føringen af en bil til en person, som måske aldrig har erhvervet kørekort til bil, eller som er frakendt førerretten og ikke senere har generhvervet denne. På den anden side bør bøden til ejeren (brugeren) dog som udgangspunkt ikke overstige den, der fastsættes til føreren ved kørsel uden førerret eller kørsel i frakendelsestiden. F.eks. er bøden for kørsel uden kørekort i førstegangstilfælde 5.000 kr., som kan nedsættes i tilfælde af formildende omstændigheder. Den laveste bøde i disse tilfælde er efter de gældende retningslinjer 1.500 kr., der foreslås forhøjet til 2.000 kr. som følge af den almindelige pristalsregulering, jf. afsnit 4.8. Denne takst anvendes ved kørsel på motorcykel med sidevogn, hvor føreren alene har førerret til solomotorcykel, og ved kørsel med stor påhængsvogn, hvor føreren alene har førerret til personbil.

Som tidligere nævnt straffes overtrædelse af færdselslovens § 65, stk. 2, vedrørende tunge køretøjer med en bøde på 5.000 kr. Disse overtrædelser vil dog ofte være begået i erhvervsforhold, og tunge køretøjer udgør desuden en større risiko for færdselssikkerheden. En generel forhøjelse af bøden fra 500 kr. til på 5.000 kr. for overladelse af andre køretøjer end tunge køretøjer forekommer derfor umiddelbart at være for vidtgående og vil i flere tilfælde overstige bøden til føreren.

Det foreslås herefter, at der ved overtrædelse af færdselslovens § 65, stk. 2, når overtrædelsen vedrører andre motordrevne køretøjer end tunge køretøjer, fastsættes en bøde svarende til halvdelen af bøden ved overtrædelser, der er begået med tunge køretøjer. Dette svarer til en bøde på 2.500 kr. Bøden er samtidig i overensstemmelse med bødeniveauet ved overtrædelse af færdselslovens § 65, stk. 1, for andre køretøjer end tunge køretøjer.

En bøde på 2.500 kr. vil formentlig være af en sådan betydning for de fleste privatpersoner, at bøden kan have en præventiv effekt. Bøden synes endvidere at stå i et passende forhold til overtrædelsens karakter.

I de ganske få tilfælde, hvor bøden til føreren for dennes ulovlige kørsel på grund af formildende omstændigheder mv. vil være under 2.500 kr. bør bøden til ejeren (brugeren) for overtrædelse af færdselslovens § 65, stk. 2, dog også fastsættes til dette lavere beløb.

I forlængelse heraf har Rigsadvokaten overvejet, om der bør ske forhøjelse af bøden for overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 4, som kriminaliserer den form for medvirken, der består i at overlade et køretøj til en person, der af de i § 54, stk. 2 nævnte grunde (sygdom, svækkelse, overanstrengelse, mangel på søvn, påvirkning af opstemmende eller bedøvende midler el.lign.) eller på grund af påvirkning af spiritus befinder sig i en sådan tilstand, at den pågældende er ude af stand til at føre køretøjet eller hesten på betryggende måde. Forbuddet omfatter ethvert motordrevet køretøj, herunder knallert, samt cykel, hest og hestekøretøj. Personkredsen, der ikke må overlade føringen, er enhver, som har faktisk rådighed over køretøjet, og omfatter de samme personer som i § 65, stk. 2, altså foruden ejeren og brugeren tillige føreren og den, der i øvrigt har rådigheden over køretøjet, jf. Færdselsloven med kommentarer, 1992, Waaben m.fl.

Overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 4, straffes efter de gældende bødetakster i Rigsadvokatmeddelelse med en bøde på 1.500 kr., hvis der sker overladelse af et motorkøretøj, dvs. bil og motorcykel. Bøden ved overladelse af cykel og knallert er henholdsvis 500 kr. og 1.000 kr.

Overladelse af føringen til f.eks. en spirituspåvirket person vil på samme måde som overladelse til en person uden kørekort kunne udgøre en betydelig færdselssikkerhedsmæssig risiko. Bøden for overtrædelse af specialreglen i § 54, stk. 4, bør derfor efter Rigsadvokatens opfattelse ikke være mindre end den foreslåede bøde for overtrædelse af § 65, stk. 2.

Rigsadvokaten foreslår på den baggrund, at bøden for overtrædelse af § 54, stk. 4, forhøjes til 2.500 kr. På samme måde som ved overtrædelse af færdselslovens § 65, stk. 2, bør bøden for overtrædelse af § 54, stk. 4, dog ikke overstige bøden, der fastsættes til føreren af køretøjet i anledning af hans ulovlige kørsel.

Det bemærkes, at de foreslåede takster ikke omfatter overladelse af cykel, hest eller knallert. I de førstnævnte tilfælde foreslås en bøde på 700 kr. (minimumsbøden), jf. afsnit 4.3.2., mens der i sidstnævnte tilfælde foreslås en bøde på 1.500 kr., jf. afsnit 4.3.3.

4.6.5. Anvendelse af sikkerhedssele, færdselslovens § 80, stk. 1

Efter færdselslovens § 80, stk. 1, har førere og passagerer som altovervejende hovedregel pligt til at anvende sikkerhedssele, hvis en siddeplads er forsynet med en sele.

Efter Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 er den gældende bødetakst for overtrædelse af bestemmelsen 500 kr.

Manglende brug af sikkerhedssele har først og fremmest betydning for den enkelte førers og passagers egen sikkerhed. Det er således almindeligt kendt, at risikoen for liv og helbred i tilfælde af trafikuheld er mange gange større, når der ikke anvendes sikkerhedssele. Personskade som følge af trafikuheld vil endvidere medføre betydelige samfundsmæssige omkostninger, f.eks. i form af udgifter til sygehusophold, genoptræning, sygedagpenge mv.

Ved indførelsen af klippekortordningen blev det overvejet, om førerens overtrædelse af pligten i § 80, stk. 1, til at anvende sikkerhedssele burde være omfattet af ordningen. Med henvisning til, at overtrædelsen ikke har karakter af en adfærdsbaseret forseelse, som kan betegnes som trafikfarlig i relation til andre trafikanter, fandt Justitsministeriet imidlertid, at overtrædelsen faldt uden for den kategori, der var foreslået omfattet af klippekortordningen. Overtrædelsen blev derfor ikke omfattet af ordningen.

Eftersom manglende anvendelse af sikkerhedssele generelt er særdeles farligt for den enkelte persons liv og helbred og desuden medfører betydelige samfundsøkonomiske omkostninger i tilfælde af personskade eller tab af liv, er det Rigsadvokatens opfattelse, at bøden for overtrædelse af bestemmelsen i færdselslovens § 80, stk. 1, bør forhøjes udover den foreslåede minimumsbøde på 1.000 kr. for motordrevne køretøjer. Rigsadvokaten foreslår, at bødetaksten i disse tilfælde hæves fra 500 kr. til 1.500 kr. En bøde i den størrelsesorden understreger endvidere vigtigheden af, at en sådan grundlæggende færdselssikkerhedsmæssig regel overholdes. Samtidig er bøden mindre end den foreslåede bøde for overtrædelser, der udøser klip.

4.6.6. Anvendelse af styrthjelm, færdselslovens § 81, stk. 1

Det følger af færdselslovens § 81, stk. 1, at føreren af motorcykel og knallert og en passager, som er fyldt 15 år, under kørsel skal anvende fastspændt styrthjelm.

Efter Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 er den gældende bødetakst for overtrædelse af bestemmelsen 500 kr.

Som ved pligten til at anvende sikkerhedssele har overtrædelse af pligten til at anvende styrthjelm først og fremmest betydning for den enkelte motorcyklist eller knallertførers egen sikkerhed. Omfanget og karakteren af den skade, som en motorcyklist eller knallertfører risikerer at blive påført ved et færdselsuheld, vil dog typisk være mere alvorlig, hvis der ikke anvendes styrthjelm – med deraf følgende øgede samfundsmæssige udgifter til behandling mv.

Med samme begrundelse som ved manglende brug af sikkerhedssele foreslår Rigsadvokaten derfor, at bøden ved overtrædelse af færdselslovens § 81, stk. 1, forhøjes fra 500 kr. til 1.500 kr.

4.7. Særligt om bødefastsættelsen i sager om hastighedsovertrædelser, færdselslovens § 42 og 43

4.7.1. Indledning

Efter færdselslovens § 118, stk. 1, straffes overtrædelse af de generelle, lokale og køretøjsbestemte hastighedsgrænser (§ 42 og 43) med bøde. Det fremgår videre af § 118, stk. 3, at der ved fastsættelsen af bødernes størrelse skal tages hensyn til den generelle risikoforøgelse, som den pågældende hastighedsovertrædelse medfører.

Bestemmelsen i § 118, stk. 3, blev indsat i færdselsloven ved lov nr. 283 af 29. april 1992 om ændring af færdselsloven (Motorvejshastighed og skærpelse af bødeniveauet), der omlagde bødeberegningen i sager om hastighedsovertrædelser, således at der tages udgangspunkt i den procentuelle overskridelse af den aktuelle hastighedsgrænse, og således at bødeberegningen sker efter en progressivt stigende skala. Baggrunden herfor er ifølge lovens forarbejder, at bøder for hastighedsforseelser generelt bør afspejle den risikoforøgelse, som hastighedsoverskridelsen medfører, og at risikoforøgelsen stiger forholdsvis mere end hastighedsforøgelsen.

Der blev ved lovændringen endvidere fastsat særlige retningslinjer for bøderne for lastbiler med en tilladt totalvægt over 3.500 kg og for vogntog bestående af en sådan lastbil og et registreringspligtigt påhængskøretøj, således at bøderne for hastighedsoverskridelser med disse køretøjer blev belagt med et tillæg på (tilnærmelsesvis) 50 pct. Baggrunden var ifølge bemærkningerne, at skadefølgerne af uheld, hvor lastbiler mv. er indblandet, er væsentligt større end ved andre færdselsuheld.

Endelig blev der indsat en bestemmelse om en særlig skærpet bødetakst for hastighedsovertrædelser på motorveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen. Dette var begrundet i miljømæssige og energimæssige hensyn, der tilsiger, at der sættes særligt ind mod hastighedsovertrædelser ved meget høje hastigheder.

I bemærkningerne til loven fra 1992 var der angivet vejledende bødetakster for de nævnte hastigheds- overtrædelser, og bødetaksterne blev i forbindelse med revisionen i maj 1992 af Rigsadvokatens dagældende retningslinjer om bødetakster i politisager indsat i bødekatologet. Som følge af revisionen i 2000 skete der endvidere forhøjelse af minimumsbøden til 500 kr., ligesom de øvrige bøder blev delvise med 500 kr.

Ved lov nr. 432 af 10. juni 2003 om ændring af færdselsloven (Motorvejshastighed, skærpet håndhævelse af hastighedsgrænserne og andre initiativer til forbedring af færdselssikkerheden) blev der indført et særligt ”højhastighedstillæg”, som ved kørsel med hastigheder på 140 km/t og derover skal lægges oven i den bøde, der beregnes efter taksterne for overtrædelse af generelle, lokale eller køretøjsbestemte hastighedsgrænser. Ændringen blev gennemført ved indsættelse af en ny bestemmelse i færdselslovens § 118, stk. 4, hvoraf det fremgår, at det ved fastsættelse af bøder for overtrædelse af § 42 og 43 tillige skal indgå som en skærpende omstændighed, hvis hastigheden har udgjort 140 km i timen eller derover. Højhastighedstillægget starter på 500 kr. og stiger afhængigt af hastighedsoverskridelsen, jf. nærmere nedenfor.

Ved lov nr. 267 af 21. april 2004 om ændring af færdselsloven (Klippekortsystem, skærpede sanktioner ved hastighedsovertrædelser mv.) er der endelig indsat et nyt stk. 5 i færdselslovens § 118, hvor-

efter der ved fastsættelse af bøder for overtrædelse af §§ 42 og 43, jf. stk. 3, skal udmåles en særlig skærpet bøde ved hastighedsovertrædelser på andre veje end motorveje, hvis hastighedsoverskridelsen er på 30 pct. eller derover. Den skærpede bødesats finder således anvendelse på hastighedsovertrædelser på strækninger i bymæssig bebyggelse og på landeveje, og den blev gennemført ved en forhøjelse på 500 kr. pr. bødesats for hastighedsoverskridelser på 30 pct. eller derover. Det bemærkes i den forbindelse, at en overskridelse af hastighedsgrænserne med mere end 30 pct. udover bøden tillige medfører et klip i kørekortet, jf. færdselslovens § 125, stk. 2, nr. 5.

4.7.2. De gældende bødetakster

De gældende bødetakster er gengivet i tabelform nedenfor:

Tablet 1

Hastighedsbegrænsning/hastighed									Bødetakst	
Pct.	30 km/t	40 km/t	45 km/t	50 km/t	60 km/t	70 km/t	80 km/t	90 km/t	1	2
u/20	31 – 35	41 – 47	46 – 53	51 – 59	61 – 71	71 – 83	81 – 95	91 – 107	500,-	1000,-
20 – 29	36 – 38	48 – 51	54 – 58	60 – 64	72 – 77	84 – 90	96 – 103	108 – 116	1000,-	1000,-
30 – 39	39 – 41	52 – 55	59 – 62	65 – 69	78 – 83	91 – 97	104 – 111	117 – 125	1000,-	1500,-
40 – 49	42 – 44	56 – 59	63 – 67	70 – 74	84 – 89	98 – 104	112 – 119	126 – 134	1500,-	2000,-
50 – 59	45 – 47	60 – 63	68 – 71	75 – 79	90 – 95	105 – 111	120 – 127	135 – 143	1500,-	2500,-
60 – 69	48 – 50	64 – 67	72 – 76	80 – 84	96 – 101	112 – 118	128 – 135	144 – 152	2000,-	3000,-
70 – 79	51 – 53	68 – 71	77 – 80	85 – 89	102 – 107	119 – 125	136 – 143	153 – 161	2500,-	4000,-
80 – 89	54 – 56	72 – 75	81 – 85	90 – 94	108 – 113	126 – 132	144 – 151	162 – 170	3000,-	4500,-
90 – 99	57 – 59	76 – 79	86 – 89	95 – 99	114 – 119	133 – 139	152 – 159	171 – 179	4000,-	6000,-
100 –	60 –	80 –	90 –	100 –	120 –	140 –	160 –	180 –	4500,-	7000,-

* beløbets størrelse skyldes, at der samtidig sker førerretsfrakendelse (mere end 60%)

Bødetakst 1: Uden for motorvej og på motorveje med tilladt hastighed på under 100 km/t: Person- og varebiler, motorcykler samt busser på ikke over 3.500 kg. Kørsel med ikke-registreringspligtigt påhængsredskab, traktor, motorredskab, blokvogn, mobilkran og ved slæbning.

Bødetakst 2: På alle veje: Lastbiler, busser over 3.500 kg, vogntog bestående af lastbiler/busser over 3500 kg og registreringspligtige påhængskøretøjer, biler på ikke over 3.500 kg med tilkoblet på-

hængsvogn, sættevogn eller registreringspligtigt påhængsredskab, herunder campingvogn, og motorcykel med tilkoblet påhængsvogn eller registreringspligtigt påhængsredskab.

Tillæg for hastighedsoverskridelse på 30% eller derover på andre veje end motorveje	500,-
---	-------

Tabel 2

Hastighedsbegrænsning/hastighed					Bødetakst
Pct.	100 km/t	110 km/t	120 km/t	130 km/t	3
u/20	101 – 119	111 – 131	121 – 143	131 – 155	500,-
20 – 29	120 – 129	132 – 142	144 – 155	156 – 168	1000,-
30 – 39	130 – 139	143 – 153	156 – 167	169 – 181	1500,-
40 – 49	140 – 149	154 – 164	168 – 179	182 – 194	2000,-
50 – 59	150 – 159	165 – 175	180 – 191	195 – 207	2500,-
60 – 69	160 – 169	176 – 186	192 – 203	208 – 220	3000,-
70 – 79	170 – 179	187 – 197	204 – 215	221 – 233	4000,-
80 – 89	180 – 189	198 – 208	216 – 227	234 – 246	4500,-
90 – 99	190 – 199	209 – 219	228 – 239	247 – 259	6000,-
100 –	200 –	220 –	240 –	260 –	7000,-

Bødetakst 3: På motorveje med tilladt hastighed på 100 km/t eller mere: Person- og varebiler, motorcykler samt busser på ikke over 3500 kg.

Tabel 3

Højhastighedstillæg (alle veje)	
km/t	Tillæg
140-149	500,-
150-159	1000,-
160-169	1500,-
170-179	2000,-
180-189	2500,-
190-199	3000,-
200-209	3500,-
210-219	4000,-
220-229	4500,-
230-239	5000,-
osv.	osv.

Bødetaksterne fremgår endvidere af Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000. Det bemærkes i den forbindelse, at den skærpede bødesats på 500 kr. ved hastighedsoverskridelser på 30 pct. eller derover er indregnet i Rigsadvokatmeddelelsens bødepositioner.

4.7.3. Forslag til nye bødetakster

I modsætning til mange af de øvrige bøder på færdselsområdet er der som nævnt ovenfor løbende sket skærpelser af hastighedsbøderne, senest i 2004 for så vidt angår 30 pct. hastighedsovertrædelser.

Hertil kommer, at bøderne ved hastighedsovertrædelser – som følge af den progressive bødefastsættelse – generelt fastsættes højere end flertallet af de øvrige bøder for overtrædelse af færdselsloven, hvilket kan tale for, at der ikke skal ske væsentlige forhøjelser af bøderne på dette område.

Efter Rigsadvokatens opfattelse bør forslaget om en generel forhøjelse af minimumsbøden fra 500 kr. til 1.000 kr. dog også omfatte den laveste bøde på 500 kr. ved hastighedsovertrædelser. I modsat fald vil f.eks. bødetaksten ved overtrædelse af færdselslovens § 67, stk. 2, hvor køretøjet eksempelvis har nedslidte dæk, overstige den laveste bødetakst for overtrædelse af hastighedsbestemmelserne.

Da overtrædelse af hastighedsbestemmelserne generelt set må antages at medføre større fare for færdselssikkerheden end flere af de overtrædelser, der efter forslaget skal straffes med en bøde på 1.000 kr., vil det således være en naturlig konsekvens af forslaget også at hæve mindstetaksten for overtrædelse af hastighedsbestemmelserne til 1.000 kr.

Med henblik på at bevare den indbyrdes sammenhæng mellem bødetaksterne finder Rigsadvokaten endvidere, at der bør ske en generel forhøjelse af de øvrige bødepositioner for overtrædelse af færdselslovens §§ 42-43, jf. § 118, stk. 3 og 5. Forhøjelsen vil kunne gennemføres ved at lægge et fast beløb på 500 kr. til alle de gældende bødepositioner i skemaerne ovenfor.

Efter Rigsadvokatens opfattelse bør der i den forbindelse endvidere ske en forhøjelse af højhastighedstillægget, jf. færdselslovens § 118, stk. 4, hvis størrelse som det fremgår af skemaet ovenfor vil afhænge af hastighedsoverskridelsen. Den mindste bødetakst er 500 kr., og der er samtidig 500 kr. mellem hver enkelt takst. Rigsadvokaten foreslår derfor, at alle de nuværende takster for højhastighedstillæg forhøjes med 500 kr.

Højhastighedstillægget fastsættes som det fremgår kun ved kørsel med en hastighed på 140 km/t og derover, hvilket formentlig hovedsageligt forekommer på motorveje.

Alle overskridelser af hastighedsgrænserne kan principielt udgøre en ulykkesfaktor, men mens de mindre overskridelser kan skyldes manglende opmærksomhed på skiltning mv. eller overhaling og lignende, vil de mere betydelige hastighedsoverskridelser som regel være udtryk for en helt bevidst forsætlig handling. Endvidere sker langt de fleste trafikulykker på vejstrækninger i byer og landeveje.

Rigsadvokaten har på denne baggrund fundet, at der kan være anledning til at skærpe bøderne yderligere i forhold til de mere betydelige hastighedsovertrædelser, som ikke udløser et højhastighedstillæg, hvilket i praksis vil være hastighedsovertrædelser, der begås på landeveje og i byen.

En sådan skærpelse vil kunne gennemføres ved at forhøje det særlige bødetillæg på 500 kr. ved hastighedsovertrædelser på 30 pct. eller derover, som begås på andre veje end motorveje. Bødetillægget

blev som tidligere nævnt indført samtidig med klippekortordningen og udgør således et tillæg til den takstmæssige bøde på samme måde som højhastighedstillægget.

Det foreslås på den baggrund, at det særlige bødetillæg ved hastighedsovertrædelser på 30 pct. og derover forhøjes fra 500 kr. til 1.000 kr.

Forslaget vil f.eks. indebære, at bøden i et tilfælde, hvor en personbil føres på en landevejsstrækning, hvor hastighedsbegrænsningen er 80 km/t, med en hastighed på 104 km/t (30 pct.'s overskridelse), vil blive fastsat til 2.500 kr. (1.500 kr. + 1.000 kr.) mod tidligere 1.500 kr. (1.000 kr. + 500 kr.). Er der tale om, at en lastbil eller en bus føres i bymæssig bebyggelse, hvor hastighedsbegrænsningen er 50 km/t, med en hastighed på 65 km/t (30 pct.'s overskridelse), vil bøden efter forslaget blive fastsat til 3.000 kr. (2.000 kr. + 1.000 kr.) mod tidligere 2.000 kr. (1.500 kr. + 500 kr.).

Gennem de foreslåede forhøjelser af bødetaksterne fastholdes et bødeniveau, der efter Rigsadvokatens opfattelse sender et klart signal til bilisterne om, at hastighedsovertrædelser både på landeveje, i byen og på motorveje er uacceptable. Den progressive bødeberegning ved hastighedsovertrædelser – hvor efter bødens størrelse forhøjes jo større hastighedsoverskridelsen er – vil samtidig blive bevaret.

De foreslåede bødetakster ved overtrædelse af hastighedsbestemmelserne i færdselslovens § 42 og 43 fremgår af bilag 2.

4.8. Øvrige generelle forhøjelser

En række af de gældende bødetakster i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager vil ikke være omfattet af forslagene til bødetakster i de foregående afsnit. Det drejer sig om alle bødetakster, der efter de gældende retningslinjer straffes med en bøde, som overstiger minimumsbøden på 500 kr., men hvor der ikke er tale om bøder for overtrædelser af klippekortordningen, bøder ved frakendelse af førerretten, eller bøder omfattet af forslaget om særlig forhøjelse afhængig af trafikanttype, andre særlige forhøjelser på grund af trafikfarlighed mv. eller hastighedsbøder, jf. afsnit 4.3.-4.7.

Hovedparten af disse bødetakster har ikke været undergivet regulering siden 2000 – nogle blev endvidere ikke forhøjet ved revisionen i 2000, da de havde været undergivet regulering inden for kortere tid forud for revisionen.

Som eksempel på disse bødetakster kan nævnes overtrædelse af færdselslovens § 56, stk. 1, om kørsel uden kørekort, som senest er reguleret ved lov nr. 468 af 10. juni 1997 om ændring af færdselsloven (spiritus- og promillekørsel, mobiltelefoner mv.). Bøden ved overtrædelse af denne bestemmelse er for en enkelt kørsel i et førstegangstilfælde 5.000 kr., i andengangstilfælde 6.000 kr., i tredjegangstilfælde 7.500 kr. og i fjerdegangstilfælde 10.000 kr., jf. Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000.

Efter Rigsadvokatens opfattelse vil det være vanskeligt at begrunde, at der ikke skal foretages en generel forhøjelse baseret på pristalsreguleringen af disse ”resterende” bødetakster, som falder uden for de ovenfor nævnte kategorier. Det bemærkes i den forbindelse endvidere, at der efter den foreslåede forhøjelse af minimumsbøden til 1.000 kr. vil ske en ikke ubetydelig forhøjelse af de laveste bødetakster for overtrædelse af færdselsloven, hvorfor også hensynet til det indbyrdes forhold mellem bødetaksterne taler for en forhøjelse.

Rigsadvokaten foreslår derfor, at disse bødetakster forhøjes, således at der som udgangspunkt tages hensyn til løn- og prisudviklingen siden den seneste revision af den enkelte bødetakst. Bøderne vil efter forhøjelsen i forhold til pristalsreguleringen blive afrundet (typisk oprundet) til nærmeste beløb deleligt med 500 kr.

En forhøjelse som følge af en pristalsregulering bør dog efter Rigsadvokatens opfattelse ikke omfatte de bødetakster, der er blevet reguleret inden for de seneste år. Rigsadvokaten finder således ikke anledning til at foreslå en pristalsregulering (eller anden forhøjelse) af bøderne for overtrædelse af færdselslovens § 9 om forpligtelser ved færdselsuheld, § 53 om spirituskørsel, § 54, stk. 1-3 om kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer, sygdom mv., overtrædelse af færdselslovens § 65, stk. 1, og delvis stk. 2, reglerne om køre- og hviletid, jf. færdselslovens § 86 a, samt § 117 a om kørsel i frakendelsestiden.

De overtrædelser, som Rigsadvokaten herefter finder bør være omfattet af de øvrige generelle forhøjelser fremgår af bilag 1.

5. Sammenfatning af Rigsadvokatens forslag

Nedenfor sammenfattes Rigsadvokatens forslag til forhøjelser af bøderne på færdselsområdet:

- Den nugældende minimumsbøde forhøjes fra 500 kr. til 1.000 kr. for motordrevne køretøjer (biler, motorcykel, traktor, motorredskab og knallert), og til 700 kr. for gående, cykler, hestekøretøj og ridende.
- For cyklister foreslås endvidere fastsat en forhøjet bøde på 1.000 kr. ved særlige trafikfarlige overtrædelser som kørsel over for rødt lys og kørsel mod kørselsretningen, overtrædelse af visse vigepligtsregler samt overtrædelse af forbuddet i færdselslovens § 55 a mod at anvende håndholdt mobiltelefon, jf. afsnit 4.3.2.
- For knallertførere foreslås fastsat en forhøjet bøde på 1.500 kr. ved særlige trafikfarlige overtrædelser som kørsel over for rødt lys og kørsel mod kørselsretningen samt ved overtrædelse af visse vigepligtsregler. Samme bødetakst foreslås fastsat ved overtrædelse af forbuddet mod kap- og væddekørsel samt ved overtrædelse af forbuddet i færdselslovens § 55 a mod at anvende håndholdt mobiltelefon. Det samme gælder ved tilsidesættelse af oplysningspligten mv. efter § 65, stk. 1 og 2, ved overladelse af føringen af en knallert, jf. § 54, stk. 4, ved for høj maksimalhastighed og/eller konstruktive ændringer, jf. § 67, stk. 2,

efterligning eller uberettiget anvendelse af nummerplader samt ved manglende brug af styrthjelm. Derudover foreslår Rigsadvokaten, at der sker en omlægning af bødeberegningen i sager om hastighedsovertrædelser begået på knallert, således at der tages udgangspunkt i den procentuelle overskridelse af den køretøjsbestemte hastighedsgrænse i § 43 a, jf. afsnit 4.3.3. Overtrædelser omfattet af klippekortordningen eller overtrædelser, der medfører frakendelse eller kørselsforbud foreslås fastsat til henholdsvis 2.000 kr. og 2.500 kr., jf. nedenfor.

- For overtrædelser hovedsageligt begået med tunge køretøjer foreslås bøderne for overtrædelse af dimensionsbekendtgørelsen (reglerne om køretøjers største bredde, længde, højde vægt og akseltryk) forhøjet både i forhold til mindre og større køretøjer, mens sanktionerne på køre- og hviletidsområdet ikke foreslås ændret. Der foreslås endvidere fastsat bødetakster for overtrædelse af reglerne om særtransporter, som ikke tidligere har været indeholdt i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000. Ved forslaget til bødetakster på særtransportområdet er der i vidt omfang foreslået forhøjelser, som går udover det bødeniveau, der er fastlagt i retspraksis, for at bringe bøderne på niveau med de øvrige bødetakster på tungvognsområdet, jf. afsnit 4.3.4.
- Bøderne for overtrædelser omfattet af klippekortordningen – der i dag ligger i niveauet fra 500 kr. til 1.500 kr. med undtagelse af hastighedsbøderne – foreslås alle forhøjet til 2.000 kr. grundet overtrædelsernes særlige alvorlige karakter, jf. afsnit 4.4.
- For overtrædelser, der er af en sådan grovhed, at frakendelse af førerretten kan komme på tale, foreslås bøden forhøjet således, at bøden – uanset den vejledende bødetakst for den enkelte overtrædelse – ikke fastsættes til beløb under 2.500 kr., jf. afsnit 4.5.
- Ved andre trafikfarlige overtrædelser mv. af færdselsloven foreslås fastsat en forhøjet bøde på 1.500 kr. Bøden skal efter forslaget anvendes ved manglende efterkommelse af anvisninger mv., jf. § 4, stk. 1 og 2, overtrædelse af forbuddet mod at anvende håndholdt mobiltelefon og ved manglende anvendelse af sikkerhedssele eller styrthjelm. Endvidere foreslås bøden for overladelse af føringen til en person, der ikke lovligt kan føre køretøjet, jf. færdselslovens § 65, stk. 2, fastsat til 2.500 kr., når overtrædelsen vedrører andre køretøjer end tunge køretøjer. Bøden ved overladelse af føringen efter færdselslovens § 54, stk. 4, foreslås ligeledes fastsat til 2.500 kr., jf. afsnit 4.6.
- Ved overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser foreslås mindstetaksten forhøjet til 1.000 kr., ligesom der foreslås en forhøjelse på 500 kr. for så vidt angår de øvrige bødepositioner. Det foreslås endvidere, at alle de gældende takster for højhastighedstillæg forhøjes med 500 kr. samt at det særlige bødetillæg ved hastighedsovertrædelser på 30 pct. eller derover forhøjes fra 500 kr. til 1.000 kr., jf. afsnit 4.7.
- De ”resterende bødetakster” – dvs. de bødetakster, der efter de gældende retningslinjer straffes med en bøde, som overstiger minimumsbøden på 500 kr., men hvor der ikke er tale om bøder for overtrædelser af klippekortordningen, bøder ved frakendelse af førerretten, eller bøder om-

fattet af forslaget om andre særlige forhøjelser på grund af trafikfarlighed mv. – foreslås forhøjet således, at der tages hensyn til løn- og prisudviklingen, jf. afsnit 4.8.

- Rigsadvokaten foreslår endelig, at der bl.a. af hensyn til forudsigeligheden i strafforfølgningen på færdselsområdet indsættes en ny bestemmelse om den tidsmæssige udstrækning af ældre afgørelses gentagelsesvirkning. Denne periode foreslås fastsat til 5 år i de tilfælde, hvor straffelovens § 84 ikke finder anvendelse, og spørgsmålet ikke er særlig reguleret i færdselsloven. Forslaget omfatter ikke reglerne om køretøjers største tilladte akseltryk og totalvægt, hvor den gældende gentagelsesvirkningsperiode på 2 år foreslås videreført, jf. afsnit 3.6.

De fremsatte forslag til forhøjelse af bøderne indebærer så væsentlige ændringer af de gældende bødetakster, at ændringerne efter Rigsadvokatens opfattelse ikke kan gennemføres ved en ændret påtalepraksis fra anklagemyndighedens side. De foreslåede ændringer bør derfor efter Rigsadvokatens vurdering gennemføres ved lovgivning, således at der i forbindelse med en eventuel lovændring, som gennemfører de fremsatte forslag til forhøjelse af bøderne, fastsættes detaljerede retningslinjer for bødefastsættelsen.

De foreslåede forhøjelser af bødetaksterne ved overtrædelse af færdselslovgivningen vil efter Rigsadvokatens opfattelse eventuelt kunne gennemføres ved ændring af færdselslovens § 118, stk. 2, og § 118 a, stk. 1 og 2, samt ved indførelse af en ny bestemmelse i § 118 b.

Bestemmelsen i færdselslovens § 118, stk. 2, om de tilfælde, hvor der fastsættes skærpede bøder ved overtrædelse af loven, kan således fremover omfatte de overtrædelser, hvor der efter Rigsadvokatens forslag skal udmåles en bøde, som overstiger minimumsbøderne ved overtrædelse af loven. Det gælder endvidere bøder for overtrædelse af klippekortbestemmelserne, jf. færdselslovens § 125, stk. 2, bestemmelser i færdselsloven, der medfører betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten, jf. færdselslovens § 125, stk. 1 og § 126, stk. 1 og 2, eller som medfører et kørselsforbud i medfør af færdselslovens § 127.

For så vidt angår færdselslovens § 118 a, stk. 1, bemærkes, at bøderne for overtrædelse af færdselslovgivningen efter Rigsadvokatens forslag fortsat skal være delelige med 500 kr. med undtagelse af minimumsbøden til gående, cyklister og ridende, som efter forslaget er 700 kr. Under hensyn til Rigsadvokatens forslag om forhøjelse af minimumsbøden foreslås også beløbsgrænsen i § 118 a, stk. 2, 2. pkt. forhøjet. Dette beløb foreslås fastsat til 500 kr.

Gennemførelse af forslagene om forhøjelse af bøderne på færdselsområdet vil antageligt kunne rejse spørgsmål om det hensigtsmæssige i, at lovgivningsmagten giver domstolene detaljerede anvisninger for straffens fastsættelse på området. Det bemærkes i den forbindelse, at der navnlig på færdselsområdet gennem de seneste mange år har udviklet sig en praksis for, at der i forarbejder til ændringer af færdselsloven fastsættes relativt præcise anvisninger til domstolene om strafniveaue. Baggrunden herfor er det betydelige antal ensartede sager på området, hvor straffene i vidt omfang fastsættes takstmæssigt, og hvor personlige forhold kun tillægges begrænset betydning ved strafudmålingen. Hvis en ændret praksis for sanktionerne i disse tilfælde ikke ligger fast fra starten, vil politiet og an-

klagemyndigheden ikke kunne afgøre sagerne ved bødeforelæg, men vil være nødsaget til at indbringe et antal sager for domstolene, indtil der foreligger retspraksis på området. Dette vil medføre en forøget ressourceanvendelse både hos domstolene og anklagemyndigheden, ligesom sigtede i lignende sager må afvente udfaldet af prøvesagerne, før deres sager kan afgøres. Det bemærkes endeligt, at sådanne anvisninger i forarbejderne ikke vil afskære domstolene fra i særlige tilfælde efter en konkret, individuel vurdering af fravige bødetaksterne i den enkelte sag.

Rigsadvokatens forslag om fastsættelse af en generel 5-årig gentagelsesvirkningsperiode på området vil endvidere indebære, at der bør indsættes en ny bestemmelse herom i færdselsloven. Det bør fremgå af en sådan bestemmelse, at der kun kan fastsættes skærpet straf i gentagelsestilfælde ved overtrædelse af denne lov eller forskrifter udstedt i medfør af loven, hvis det nye forhold er begået inden 5 år efter at den tidligere straf er fastslået ved endelig dom eller bødevedtagelse. Det bør endvidere fremgå, at bestemmelsen ikke finder anvendelse ved overtrædelse af reglerne om køretøjers største tilladte akseltryk og totalvægt, hvor det foreslås, at gentagelsesvirkningen ophører efter 2 år. Endelig bør det fremgå, at bestemmelsen ikke skal finde anvendelse i de tilfælde, hvor straffelovens § 84 finder anvendelse eller spørgsmålet er særlig reguleret i færdselsloven.

Såfremt de fremsatte forslag vedtages vil Rigsadvokaten snarest foretage en revision af Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager.